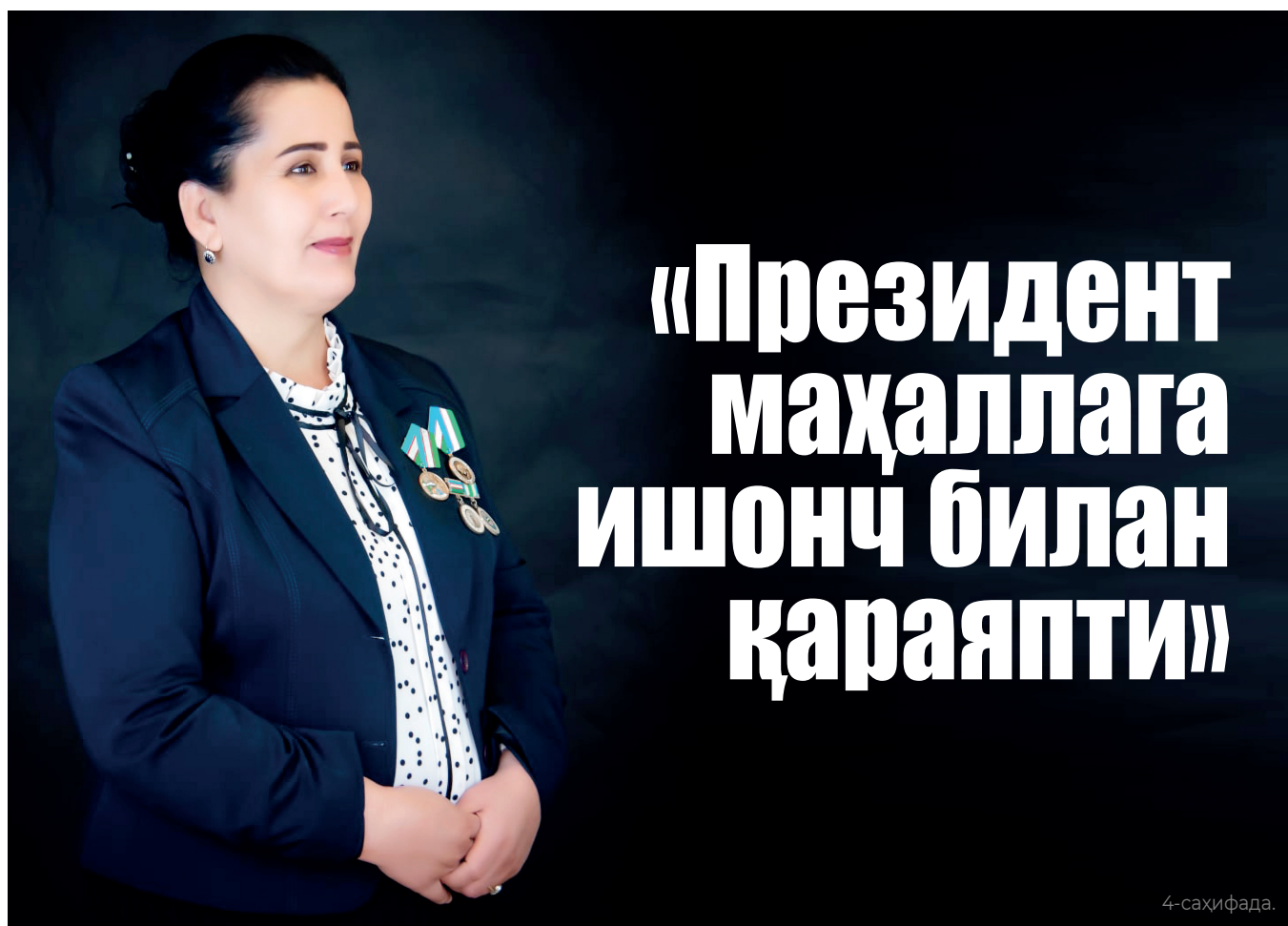

«Президент маҳаллага ишонч билан қараяпти»

4-саҳифада.

Мурожаатлар эътибордан қолмаяпти, қолмайди ҳам

2-саҳифада.

Ҳурматли маҳалла
раислари,
азиз маҳалладошлар!

2022 йилнинг июль
ойидан бошлаб,
мамлакатимиздаги
9 349 та маҳалланинг
ҳар бири учун

ҲАФТАДА 1 МАРТА
«Mahalla» газетаси,
ҲАР ОЙДА 1 МАРТА
«Mahalla ko'zgusi»
журнали

1 ДОНАДАН
тақдим этиб
борилмоқда.*

Фурсатни
бой берманг,
2022 йилнинг
II-ярим йиллиги учун

ОБУНА БЎЛИШГА
ШОШИЛИНГ!

МЕН ОБУНА БЎЛДИМ, СИЗ-ЧИ?..

«Mahalla» —
биз учун муҳим
қўлланма»

Баҳодир МУСАЕВ,
Наманган шаҳридаги
«Гузар» маҳалла
фуқаролар йиғини раиси.

Фаолиятимда саволлар туғилса, бирор масалага ечим топишга қийналсам, дарров сеvimли нашрим — «Mahalla» газетасини қўлимга оламан.

Яқинда маҳалладошларимизга 30 донадан товук тарқатдик. Фуқароларга унинг фойдаси ҳақида айнан шу газетада ўқиганим — «Товук боқиб, тухум сотиб, 27,5 миллион сўм топиш мумкин» сарлавҳали мақолада баён қилинган тажриба асосида маълумотлар бердим.

Маҳалла раисининг бирор муаммони ечишида шу газетадаги мақолалар асқатади. Шу сабаб ҳар доим иш столимда «Mahalla» туради. Бу нашр маҳалла ходимлари учун муҳим қўлланма, чин маънода яқин дўст, қўмақдошга айланган.

«Кам пул бериб,
кўп нарса олдик»

Замира
ҚУТЛИМУРАТОВА,
Нукус шаҳридаги
«Қутлуғ макон»
маҳалла
фуқаролар
йиғини раиси.

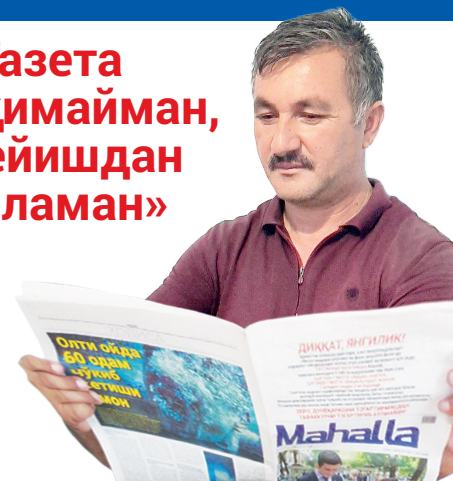

Бугун газета-журнал ўқимасак, китоб мутолаа қилмасак, саводсизлик, малакасизлик сари юз бурган бўламиз. Ўз соҳамизнинг сир-асрорларини яхши билиш, одамлар билан мулоқот қилишда мутолаанинг ўрнини ҳеч нарса босолмайди. Президентимиз бежиз барчамизни такрор-такрор мутолаага ундамаяпти.

«Mahalla» — бугун ана шундай билим, тажриба, малака ва мулоқот воситасига айланиб улгурди. Ҳар йили сеvimли нашримизга обуна бўламиз. Ҳар куни ишимизни газетани кўздан кечиришдан бошлаймиз. Маҳалла биносида газета учун алоҳида бурчак ташкил қилганмиз. Шу боис ҳар бир сонини интиқ кутадиган маҳалладошларимиз кам эмас.

«Mahalla» — ўзимизнинг нашр, у доимий ҳамроҳимиз. Унга обуна бўлиб, янглишмадик. Кам пул бериб, кўп нарса олиш сирини айнан шу нашрдан топдик.

«Газета
ўқимайман,
дейишдан
уяламан»

Аслан АҲМЕДОВ,
Пастдарғом туманидаги
Алишер Навоий номли маҳалла
фуқаролар йиғини раиси.

Тўғриси, бу гапни маҳалламизда зиёилилар кўплиги, бир неча олимлар, фан докторлари етишиб чиққанлиги, машхур тарихчи ва адабиётчилар борлиги учун айтмаяпман.

Бу гапни айтаётганимнинг сабаби, биз — катта авлод вакиллари яхши билишади, авваллари ҳар бир ханодонда газета, журнал бўлган. Ишхонада, мактаб ва олий таълим муассасаларида ҳар доимги ҳамроҳимиз матбуот ҳисобланган. Шу нарсани аниқ биламанки, матбуотга ошно бўлган тенгдош авлод вакилларида ҳеч қачон ёмонлик чиқмаган, ёмон иллатларга яқин йўламаган. Матбуот бизни тарбиялаган, сабоқ берган, ўргатган. Шу омиллар сабабми, ҳозир бизда газета, журнал ўқимайдиган одамни топиш қийин.

Газета-журнал ўқимасликни андоза қилмаслик керак. Айниқса, ҳозирги таҳликали дунёда. «Mahalla» газетаси доимо менинг қўлимда бўлади. Ахир раис — маҳалланинг боши. Биз барча ҳодисалардан хабардор, ҳушёр бўлмоғимиз лозим. Сеvimли нашримиз мутолааси айна шу мақсадга хизмат қилади.

ОММАВИЙ ҚАБУЛЛАРДАН СЎНГ...

Мурожаатлар эътибордан қолмаяпти, қолмайди ҳам

УМУМИЙ ҲИСОБДА, БУГУНГАЧА ОММАВИЙ ҚАБУЛЛАРДАН СЎНГ 30 ДАН ОРТИҚ МУАММОГА ЕЧИМ ТОПИЛДИ. ЭЪТИБОРЛИ ЖИҲАТИ, АЙНИ ПАЙТДА ЯНА КЎПЛАБ МУРОЖААТЛАРНИНГ ИЖРОСИ РЕСПУБЛИКА ИШЧИ ГУРУҲИ РАҲБАРИ ТУРСИНХАН ХУДАЙБЕРГЕНОВ НАЗОРАТИДА

Давлатимиз раҳбари топшириғига мувофиқ, аҳоли билан тўғридан-тўғри мулоқот тизимини янада такомиллаштириш, фуқаролар муаммолари билан ишлашни самарали ташкил этиш, ҳудудларда ечимини кутаётган масалаларни «махаллабай» ўрганган ҳолда, жойида ва тезкор ҳал этиш мақсадида Ўзбекистон Республикаси Президенти маслаҳатчиси, Маҳалла ва нуронийларни қўллаб-қувватлаш вазири Турсинхан Худайбергенов раҳбарлигида тузилган Республика ишчи гуруҳи «Оммавий қабуллар уч ойилиги» доирасида барча вилоятларда аҳоли билан учрашиб, муаммоларига ечим топди.

Шу билан бирга, айрим масалалар ечими маълум вақт ва муддат талаб қилгани учун масъулларга ижросини назорат қилиш бўйича кўрсатмалар берилганди. Эътиборлиси, ишчи гуруҳи раҳбари Т.Худайбергенов томонидан юқоридаги вазифалар ижроси мунтазам назорат қилинмоқда. Барча вилоятлар кесимида ҳолат таҳлил қилиняпти.

Наманган вилоятида бўлиб ўтган қабулларда ечими вақт талаб қилган бир қатор масалалар бугунгача ҳал этилгани қувонарли. Айтайлик, Наманган туманидаги «Паст қиёт» маҳалласида яшовчи Ёқубжон Жўраевнинг ҳоким ёрдамчисининг таклиф ва тавсиясига биноан, хонадониди оилавий мактабгача таълим ташкилоти фаолиятини йўлга қўйиш мақсадида кредит олиши кечикаётгани айтилди.

Мурожаатчи маълум қилишича, барча керакли ҳужжатларни жорий йилнинг 16 апрель куни Халқ банки Тошбулоқ филиалига тақдим этган. Кредит ҳужжатлари республика томонидан тасдиқланган бўлса-да, кредит ажратилмаётгани. Банк раҳбари томонидан

онлайн платформа орқали тадбиркорлик фаолият тури ПҚ-104-сонли қарорда кўрсатилмагани учун кредит ажратиш рад этилгани айтилган.

Табиийки, ушбу ҳолат оилавий тадбиркорлик фаолияти ҳамда муассасадаги тарбияланувчилар таъминотида салбий таъсир кўрсатаётгани. Халқ қабулхонаси аралашувидан сўнг Халқ банки Тошбулоқ филиалидан Ё.Жўраевга оилавий мактабгача таълим ташкилоти фаолиятини йўлга қўйиши учун 225 млн. сўм имтиёзли кредит ажратилди.

Яна бир мисол, Янгикўрғон туманида яшовчи Мадина Дадабоева ва бир гуруҳ фуқаролар мурожаати ижобий ечим топди. Маълум бўлишича, 2020 йилда «Edification building» МЧЖ томонидан туман марказида 2 та кўп қаватли бино қуриш режалаштирилган бўлиб, 84 нафар фуқаро бошланғич ўловларни ушбу жамият ҳисоб-рақамига ўтказиб берган. Аммо орадан шунча вақт ўтса-да, уй-жой қуриш ишлари бошланмасдан фуқаролар алдаб келинган.

Туман Халқ қабулхонаси мудир, туман прокурори ва

туман ДХХ раҳбарлари мазкур муаммони жойига чиқиб ўрганишди. Натижада «Edification building» МЧЖ раҳбари Б.Дадабоевга нисбатан жиноий иш қўзғатилиб, фуқароларнинг пул маблағлари қайтарилиши таъминланди.

Уйчи туманидаги «Овчибулоқ» маҳалласида яшовчи А.Ҳошимовнинг «Обод қишлоқ» дастури доирасида ичимлик суви тармоғи тортиш ишлари охирига етказилмаганидан норози бўлиб, ёзган мурожаатини туман прокуратураси ўрганди. Оммавий қабуллардан бироз вақт ўтгач, маҳалланинг Асрдош кўчасига сув тармоғ тортилиши таъминланди.

Шунингдек, Наманган туманидаги «Бешкапа» маҳалласида яшовчи Дилором Тоҳирова деҳқончилик билан шуғулланиш мақсадида ижара асосида ер майдони олиш учун аукционда қатнашган ва ғолиб бўлган. Бироқ ютиб олган 10 сотих ер майдони бошқа фуқарога бериб юборилган. Оммавий қабуллардан сўнг ушбу фуқаронинг мурожаати ҳам адолатли ҳал этилди.

Юқорида хикоя қилганларимиз қабуллардан сўнг ҳал этилган масалаларнинг айримлари, холос. Умумий ҳисобда, бугунгача оммавий қабуллардан сўнг 30 дан ортиқ муаммога ечим топилди. Эътиборли жиҳати, айтилган яна кўплаб мурожаатларнинг ижроси Республика ишчи гуруҳи раҳбари Турсинхан Худайбергенов назоратида.

Мансур АБДУСАТТОРОВ.

МАҲАЛЛАДА НИМА ГАП?

Секторлар кўмагида ишсизлар камаймоқда

Фориш туманининг «Хонбанди» маҳалласида кам таъминланган оилалардаги хотин-қизлар бандлигини таъминлаш, ёшлар ва ишсиз аҳолини касб-хунарга тайёрлаш бўйича секторлар билан ҳамкорлик ўз самарасини бермоқда.

Вилоят солиқ бошқармаси кўмагида яқинда иш бошлаган «Юксак ният текстиль» тикувчилик корхонасида бугунги кунда 50 нафардан ортиқ тикувчи хотин-қиз фаолият юритмоқда. Уларга маҳалла биносининг 2-қаватидан жой ажратилиб, турли хилдаги эркаклар ва аёллар учун либослар, махсус кийим-бошлар тикиш йўлга қўйилган.

Ҳудуддаги 59-умумтаълим мактабида компьютер, рассомлик ва тикувчилик тўғрақлари ташкил этилган. Айтилган яна кўплаб мурожаатларнинг ижроси Республика ишчи гуруҳи раҳбари Турсинхан Худайбергенов назоратида.

10 дона компьютер, 11 дона тикув машинаси ва 16 хилдаги чизмачилик ускуналари келтирилди. Маҳалла муаммолари ўрганилиб, 1 дона қудуқ қазиб берилди. 1 602 метр масофага ичимлик суви тармоғи тортилмоқда. 700 метр масофадаги йўлни асфальтлаш, 3 000 метр бетон йўл, 3 000 метрни шағаллаш ишлари давом этмоқда. 10 дона бетон симёғоч ўрнатилиб, 100 метр электр тармоғи симлари янгиланди.

Хайрулло АБДУРАҲМОНОВ.

СЕМИНАР

РАИС

БАРЧА ВАЗИФАЛАРНИ
БАЖАРАДИ, АГАР БИЛИМ
ВА ТАЖРИБА ЕТАРЛИ БЎЛСА...

АЙНИ ПАЙТДА ЖОЙЛАРДА МАҲАЛЛА РАИСЛАРИ УЧУН ТАШКИЛ ЭТИЛГАН
ЎҚУВ-СЕМИНАРЛАРИНИНГ НАВБАТДАГИ БОСҚИЧИ ДАВОМ ЭТМОҚДА

АНДИЖОН ВИЛОЯТИ.
Андижон давлат университетида бўлиб ўтаётган семинарларда йиғин раисларига маҳалла институтини ривожлантириш, «маҳаллабай» ишлаш тизимини шакллантириш, маҳалла раислари фаолиятини қўллаб-қувватлаш, маҳалладаги муаммоларни ўрганиш ва ҳал этиш масалалари бўйича тушунтириш берилмоқда.

— Ўқув-семинарида «маҳаллабай» ишлаш тизимини жорий этиш, умуман, маҳалла раисларининг асосий фаолият йўналишлари бўйича ишларни самарали ташкил этиш юзасидан билимлар берилади, — дейди **Маҳалла ва нуронийларни қўллаб-қувватлаш бошқармаси бошлиғи Муҳаммаджон Нишонов.**

— Айниқса, янги сайланган раисларнинг аҳоли билан ишлаш борасидаги билим, малака ва тажрибаларини оширишга алоҳида эътибор қаратилади. Машғулотлар интерфаол усулларда ташкил этилиб, савол-жавоб тарзидаги муҳокамалар уюштирилмоқда.

Тегишли вазирлик ва идоралар масъуллари, профессор-ўқитувчилар иштирокидаги машғулотларда маҳалла раисларининг

асосий вазифалари, ҳуқуқ ва мажбуриятлари, давлат органлари билан ҳамкорлигига доир ташкилий ва амалий масалалар хусусида кенг тушунча ва маълумотлар берилади. Ўқув-семинарларига вилоятдаги 887 та маҳалла раислари босқичма-босқич жалб этилади.

СУРХОНДАРЁ ВИЛОЯТИ.
Термиз давлат университетида вилоятдаги маҳалла раислари учун ўқув-семинарлар ўтказилмоқда. Семинар давомида иштирокчилар вилоят ҳоқими Тўра Боболов билан мулоқот қилди. Маҳалла тизимини такомиллаштириш юзасидан амалга оширилаётган ислохотлар хусусида фикр алмашилди.

— Маҳаллада эл ишончини оқлаш – ўта масъулиятли ва шарафли иш, — **деди вилоят ҳоқими.** — Бу ишни уддалаш учун барча шароит яратилган. Эндиликда сизлар аҳоли дуч келаётган муаммоларни ҳал этиш, ижтимоий муҳофазага муҳтож, кам таъминланган, ногирон, боқувчисини йўқотган оилаларни моддий қўллаб-қувватлашга алоҳида аҳамият беришингиз керак. Бунинг учун ҳар бир хонадонга кириб бориб, «Темир дафтар», «Ёшлар дафтари», «Аёллар дафтари»

орқали мавжуд масалалар ечимини топишингиз зарур. «Обод маҳалла» ва «Обод қишлоқ» дастурлари ижроси бўйича амалга оширилаётган кенг қўламли ишларда ташаббускор бўлишингиз, ҳудудда ижтимоий-маънавий муҳитни барқарорлаштириш, соғлом турмуш тарзини тарғиб қилиш, диний бағрикенглик ва миллатлараро тотувликни таъминлашингиз, зиммангизга юклатилган бошқа вазифаларни бажаришда фидойилик кўрсатишингиз лозим.

Айни пайтда вилоятда 721 та маҳалла фуқаролар йиғини фаолият юритмоқда. 2021-2022 йилларда 112 та маҳаллага янги бино қуриб берилди. 402 та маҳалла компьютер жамланмаси, 380 та маҳалла мебель жиҳозлари билан таъминланди. Жорий йилги сайлов натижасига кўра, раисларнинг 441 нафари ёки 61 фоизини — биринчи марта сайланганлар, 280 нафари ёки 39 фоизини амалдаги раислар ташкил этди.

НАМАНГАН ВИЛОЯТИ.
Вилоятнинг Косонсой, Наманган ҳамда Норин туманларидаги 169 та маҳалла фуқаролар йиғини раислари умумий ҳисобда 36 соатлик бўлган ўқув-семинарларини якунлади. Раислар ижтимоий-

сиёсий ва маънавий соҳаларда ўз билимларини ошириб, олган билимлари бўйича тест саволларини муваффақиятли топширди ҳамда ўқув якунлари бўйича сертификатларга эга бўлишди.

— Семинар орқали ваколат ва вазифаларимиз ҳақида янада кўпроқ маълумотларга эга бўлдик, — дейди **Наманган туманидаги «Маллаҳовуз» маҳалласи раиси Шаҳодат Мамитова.**

— Очиги, бундай ўқувлар доимий тарзда ташкил этиб турилиши лозим. Негаки, тажриба алмашиш, билмаганларимизни ўрганиш ва ўргатиш, керак бўлса, маслаҳатлашиш учун ҳам бундай тadbирлар керак. Энди бу ерда олган билим ва тажрибаларни маҳаллаларда кенг жорий этиб, фаолият самарадорлигини янада оширамиз.

Ўқув семинарлар давом этади. Келаётган ҳафтада мана шундай ўқув-семинарлари Поп, Тўрақўрғон ҳамда Уйчи туманларидаги 200 нафар маҳалла раислари учун ўтказилади.

ТОШКЕНТ ВИЛОЯТИ.
Маҳалла раиси ўз фаолиятини бугунги кун талаби асосида олиб бориши учун доимо ўқиб-ўрганиши, ислохотларнинг мазмун-моҳиятини тўғри англаб,

фаол бўлиши талаб этилади. Жаҳонда юз бераётган сиёсий-иқтисодий жараёнлардан, қонунчиликдаги ўзгаришлар, АКТ янгиликларидан хабардор бўлиши лозим. Ана шу жиҳатларга эътибор қаратилиб, вилоятдаги семинарларга малакали мутахассислар жалб этилгани муҳим аҳамиятга эга бўлмоқда.

— Тошкент вилоятида 1 020 та маҳалла мавжуд бўлиб, йиғин раислари учун олти босқичда 6 августгача ўқув курслари ташкил этилган, — дейди **Ўқув курси раҳбари Баҳодир Тоғаев.**

— Маҳалла раисларини қийнаётган саволлар, муаммолар ечими ҳам бу ерда кўриб чиқилипти. Семинарлар давомида маҳалла раисларининг аҳоли муаммоларини ҳал этишда сектор раҳбарлари билан ҳамкорлигини таъминлаш мақсадида ҳар куни битта вилоят сектор раҳбари билан давра суҳбатлари ўтказилади. Ўқув-семинарларнинг охириги куни маҳалла раисларининг 2022 йилга мўлжалланган манзилли Иш режалари тайёрланиб, тақдимот қилинади ва ўқитилган мавзулар бўйича тест синови олинади.

Ўқув семинарлари республикаимизнинг барча ҳудудларида давом этмоқда.

МУХБИРИМИЗ.

МАНЗАРА

Обод хонадонлар сони ортяпти

Маҳалламиз бугун янгича қиёфага кириб, бир-биридан обод хонадонлар сони кўпайиб бораётган масканлардан ҳисобланади. Сабаби, жорий йил «Обод қишлоқ» ва «Обод маҳалла» дастурларига мувофиқ, бу ерда йирик ободонлаштириш ҳамда бунёдкорлик ишлари олиб бориляпти.

Бугунгача Ҳазна кўчасининг 240 метр қисми асфальтланди. Ҳазна-2 кўчасида 142 метр йўл бетонланди. Худди шу ишлар Ўрикзор кўчасининг 742 метр қисмида бажарилди. Мевазор кўчасида 1 200 метрга пиёдалар йўлакчаси қурилди, 55 та симёғоч ва 80 та тунги ёриткичлар ўрнатилди. Соҳибкор кўчасига ичимлик сув тармоғи тортилди. Яна 4 та кўчада ишлар давом этяпти. Соҳибкор-1 ва Соҳибкор-2 кўчаларига 440 метр тош-шағал ётқизилди. Кўчаларда ободонлаштириш ишлари давом этяпти. Ҳазна, Соҳибкор, Мевазор, Арчазор, Коинот, Мингчинор,

Дўстлик, Ўрикзор кўчалари симсиз интернет билан таъминланди.

Куни кеча вилоят ҳоқими Ғофуржон Мирзаев маҳалламизда бўлиб, олиб борилаётган бунёдкорлик ишларини кўздан кечирди. Қурилиш-ободонлаштириш ишлари, аҳолининг томорқалардан самарали фойдаланиши, шунингдек, аҳоли вакилларининг бўлаётган ўзгаришларга муносабати билан қизикди.

Иброҳим МАМАТҚУЛОВ,
Гулистон туманидаги «Бешбулоқ»
маҳалла фуқаролар йиғини раиси.

ДИЛДАГИ ГАП

«Йил бошида 80 минг гектар пахта ва ғалла майдонлари қисқартирилиб, аҳоли учун ажратилди. Бу орқали 785 минг аҳолининг бандлиги таъминланди. Йил якунигача яна 20 минг гектар, келгуси йилда 100 минг гектар экин майдони аҳоли учун ажратилади. Шунда жами 200 минг гектар бўлади. Бу жуда катта имконият. Бу орқали кўшимча 1 миллион 200 минг аҳолини банд қилиш учун шароит яратилмоқда. Энг асосийси, агар туман ҳокими, ҳоким ёрдамчиси бу масалага ҳисоб-китоб билан ёндашса, озиқ-овқат ва ишсизлар масаласини бемалол ҳал қилса бўлади».

Шавкат МИРЗИЁЕВ.

«Президент маҳаллага ишонч билан қараяпти»

АГАР ПРЕЗИДЕНТ ТАШАББУСЛАРИНИ БАРЧАМИЗ ТЎҒРИ ВА ВИЖДОНАН БАЖАРСАК, ЯҚИН ЙИЛЛАРДА ИШСИЗЛИК, КАМБАҒАЛЛИК МУАММОСИ БУТУНЛАЙ БАРҲАМ ТОПАДИ

Сора РАЖАБОВА,
Ховарасп туманидаги
«Шовот» маҳалла
фуқаролар йиғини раиси.

Давлатимиз раҳбари Шавкат Мирзиёев раислигида бўлиб ўтган экин ерлари ва томорқадан самарали фойдаланиш орқали озиқ-овқат етиштириш ва аҳоли даромадларини кўпайтириш масалалари кўриб чиқилган видеоселектор йиғилишида таъкидланганидек, дунёда озиқ-овқат танқислиги муаммоси кучайиб бормоқда.

Тахлилларга кўра, жорий йилда дунёда озиқ-овқат маҳсулотлари нархи камида 20 фоизга ўсиши прогноз қилинмоқда. Агар бизда аҳоли даромадининг 40-50 фоизи озиқ-овқат маҳсулотларига сарфланишини ҳисобга олсак, юқоридаги хавф-хатарлар аҳолимиз ҳаётига ҳам таъсир қилмай қолмайди. Йиғилишда айнан мана шу салбий таъсирни юмшатиш бўйича ҳар бир маҳалла, туман, вилоят даражасида аниқ ҳисоб-китоб ва чора-тадбирлар қилиш лозимлиги таъкидланди.

Ушбу йиғилишда иштирок этиб, Президентимизга ўз тажрибамни сўзлаб бердим.

Тизимда ишлаётганимга 10 йилдан ошди. Шу давргача 750 минг сўм ойликка ишлаганман, мана бугунга келиб маошимиз 4 млн. сўмдан ошди. Маҳалламизда 550 та хонадон бўлиб, 4 110 нафар аҳоли мавжуд. Озиқ-овқат захираси бўйича жами 80 гектар ер ажратганмиз. Бундан ташқари 72 хонадонга 15 сотихдан 11 гектар ер майдони яна қўшилди. 9 гектар буғдойдан бўшаган ерлар билан қўшиб ҳисоблаганда, жами 100 гектар бўлди. Бунинг натижасида озиқ-овқат маҳсулотларининг барча турлари маҳалланинг ўзида етиштирилмоқда.

Бизда бекорчи, ишсиз одам йўқ. Муаммолар жойида ҳал бўлмоқда. Шу боис фуқаролар туман ёки вилоятга мурожаат қилиб бормайди. 2017 йилдан буён бирорта жиноят ва ажралишлар содир бўлмаган. Маҳаллада бешта кўча бўлиб, биттасида 15 км.лик узумзор, яна бирида 22 км.лик олчазор барпо қилдик. Қолган 3 та кўчада баҳоргача экин ишларини тамомлаймиз.

Нега буларни айтдим, албатта, мақтаниш учун эмас. Мақсадим —

ҳамкасбларимга, аҳолига маҳалла орқали қандай натижаларга эришиш мумкинлигини кўрсатиш, Президентимиз ҳар мажлисда маҳаллага катта ишонч билдираётганлари бежиз эмаслигини амалда намоён этиш эди.

Чиндан ҳам, бизда бу борада аниқ тизим яратилди. Масалан, йил бошида пахта ва ғалла майдонларини қисқартириш ҳисобидан аҳолига 80 минг гектар майдон бўлиб берилди. Хонадонларга хизмат кўрсатиш бўйича 3 мингдан сўм имтиёзли маблағлар ажратилди. Натижада ҳозирга қадар ажратилган 64 минг гектарда жами 785 минг аҳоли бандлиги таъминланди.

Мени хурсанд қилган жиҳат — видеоселектор йиғилишида йил якуни бўйича 200 нафар ташаббускор маҳалла раислари натижага кўра, рағбатлантириладиган бўлди.

ШУНИНГДЕК, ЯНА КЎШИМЧА 20 МИНГ ГЕКТАР ЭКИН МАЙДОНИ АҲОЛИГА БЎЛИБ БЕРИЛАДИ (ЖАМИ 100 МИНГ ГЕКТАР БЎЛАДИ). КЕЛГУСИ ЙИЛДА КЎШИМЧА 100 МИНГ ГЕКТАР ЭКИН МАЙДОНИ АҲОЛИГА ТАРҚАТИЛАДИ (ЖАМИ 200 МИНГ ГЕКТАР БЎЛАДИ). АГАР МАНА ШУ ИШЛАР ИЖРОСИ ТЎЛИК ТАЪМИНЛАНСА, 1 МИЛЛИОН 200 МИНГ НАФАР АҲОЛИ БАНДЛИГИ ТАЪМИНЛАНДИ.

Юқорида таъкидланганимдек, озиқ-овқат маҳсулотлари маҳалланинг ўзида

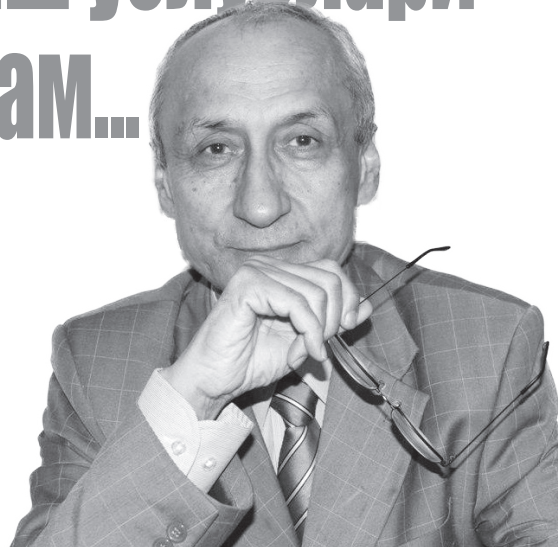
етиштирилиши, ўз навбатида, уларни сақлаш муаммосини келтириб чиқармоқда. Бугун кўплаб маҳаллаларда мана шу муаммо бор. Жумладан, бизда ҳам. Ўз чиқишимда мана шу муаммони кўтарганимда, Президентимиз мутасаддилар, вилоят ва туман ҳокимларига бир ой муддатда камида 1 мингта маҳаллада кичик ҳажмли музлаткичлар ўрнатиш, 3 минг гектарда «парник» усулида эртаки маҳсулотлар етиштириш дастурини бошлаш ҳақида топшириқ бердилар. Шунингдек, «дафтарлар»даги аҳолига ер берилганда, барча имтиёз ва тўловлар 1 йилгача сақланиб қоладиган бўлди.

Ҳозирда 64 та тумандаги аҳоли томорқасида 3 марта ҳосил олиб, битта оила ўртача 60-100 миллион сўмгача даромад қилинаётгани таъкидланиб, барча маҳаллаларда аҳоли томорқасидан йилига 2-3 марта ҳосил олиш имконини берадиган тизим яратиши зарурлиги кўрсатиб ўтилди.

Қорақалпоғистонлик ва қашқадарёлик томорқа эгалари таклифларидан келиб чиқиб, сув таъминоти оғир маҳаллаларда катта қудуқ қазиш харажатлари учун ажратиладиган субсидия миқдори 150 миллион сўмгача оширилди. Эндиликда кичик қудуқлар учун Қорақалпоғистонда 5 метрдан, қолган ҳудудларда 10 метрдан ортиқ чуқурликнинг ҳар бир метрига 100 минг сўмдан субсидия берилади. Ушбу имкониятлардан фойдаланиб, йил якунигача 400 та маҳаллада қудуқларни ишга тушириш ва 19 минг оила томорқасида сув таъминотини яхшилаш топширилди.

Шу кун бир нарсани англадимки, Президентимиз маҳаллаларга катта ишонч билан қараяпти. Агар шу ташаббусларни барчамиз тўғри ва виждонан бажарсак, ҳамма маҳалла, туманга тушиб, муаммоларни ичига кириб, аниқ натижага ишласа, яқин йилларда ишсизлик, камбағаллик муаммоси бутунлай барҳам топади.

Ҳамма ўзгариши керак, иш услублари ҳам...

Тошпўлат РАҲМАТУЛЛАЕВ,
Самарқанд шаҳридаги «Боғимайдон»
маҳалла фуқаролар йиғини раиси.

Президент раислигида 18 июлда ўтказилган видеоселектор йиғилишида маҳалла раислари, хотин-қизлар фаоллари ва ёшлар етакчилари қатнашди. Йиғилишнинг маҳалла ходимлари учун фойдали жиҳатлари, иштирок этишнинг зарурати нимада эди? Шахсан ўзим бу йиғилишдан қандай хулоса ва фикрлар олдим?

Энг аввало, кейинги пайтда дунёда озиқ-овқат танқислиги муаммоси кучайиб бораётгани давлатимиз томонидан чуқур таҳлил қилинаётгани ва муаммони ечиш учун аниқ режа асосида ҳаракат кетаётганига гувоҳ бўлдим. Бизда аҳоли даромадининг 40-50 фоизи озиқ-овқат маҳсулотларига сарфланиши боис нархлар ўсиб бораётган бир шароитда ушбу даромад манбаини топиш ва уни кўпайтириш йўллари изланмоқда.

Озиқ-овқат танқислиги билан боғлиқ хавф-хатарларнинг аҳолига таъсирини юмшатиш бўйича ҳар бир маҳалла, туман, вилоят даражасида аниқ ҳисоб-китоб ва чора-тадбирлар қилиниши кераклигини уқтириб, давлатимиз раҳбари: «**бунинг учун барча имкониятларни яратиб берганмиз**», — деди.

Шавкат Мирзиёев «Темир дафтар» ёки «Аёллар дафтари»га киритилганларга ер бериб, уларни дафтардан чиқариш хатолиги, улар камида бир йил «дафтар»ларда туриши, ердан фойдаланиб, даромад олганидан кейин «дафтар»дан чиқариш кераклигини таъкидлади. Бу топшириқнинг маҳалла ходимлари учун муҳимлиги шундаки, секторлар муҳтож оилаларга бир марталик ёрдам кўрсатиб, уларни «дафтар»дан чиқаришни талаб қилаётган эди. Энди бу ҳолат тамоман ўзгаради.

Видеоселектор йиғилишида таъкидланганидек, бундан буён йиғилиш ва қарорларни камайтириб, ижро ва аҳоли муаммолари бўйича ишлайдиган тизим яратилади. «**Олдимизда ҳали энг қийин ва оғир ислохотлар турибди. Ҳамма ўзгариши керак, иш услубларини ҳам ўзгартириши керак**», — деди Президент.

Энди Халқ қабулхоналари иши тубдан ўзгарадиган бўлди. Барча мурожаатларни маҳаллаларга чиқиб тинглаш ва жойида ҳал қилиш муҳимлиги кўрсатиб ўтилди. Президентнинг йиғилиш охирида айтган сўзларидан хулоса қиладиган бўлсак, олдинда бизни катта ўзгаришлар кутмоқда.

«БИР МАҲАЛЛА — БИР МАҲСУЛОТ»

«Маҳсулотни хорижга экспорт қиляпмиз»

**БУНДАН 5 ЙИЛ АВВАЛ МАҲАЛЛАМИЗДА 16 ТА ОИЛАДА ИССИҚХОНА БЎЛГАН ЭДИ,
СЎНГГИ ИККИ ЙИЛДА 300 НАФАРГА ЯҚИН АҲОЛИ ЎЗ ТОМОРҚАСИДА ИССИҚХОНА ТАШКИЛ ЭТДИ**

«Маҳаллабай» ишлаш тизимининг афзалликларини ўз тажрибамда кўряпман. Масалан, маҳалламиз Бекобод туманининг чекка ҳудудларидан бири саналса-да, марказдаги каби шароитларга эга бўлиб борапмиз.

Асосий «драйвер»имиз — деҳқончилик ва чорвачиликдан олган маҳсулотларимиз, аввало, ўз дастурхонимизни бойитди. Шу маҳсулотларни илгари бозорма-бозор сарсон бўлиб харид қилардик. Ҳозир ички эҳтиёжларимизни таъминлабгина қолмай, хорижга экспорт қиляпмиз.

Тахлилларга кўра, бундан 5 йил аввал маҳалламизда 16 та оилада иссиқхона бўлган эди, сўнгги икки йилда 300 нафарга яқин аҳоли ўз томорқасида иссиқхона ташкил этди. Бугунги кунда 535 та хонадоннинг 502 тасида мева-сабзавот етиштиришга мослашган иссиқхоналар мавжуд.

Очиғи, одамларнинг ўз хонадонида иссиқхона қуришга қизиқиши ошишининг ўзиға хос сабаблари бор. Аввало, улар шу орқали яхши даромад топиш мумкинлигини ўз тажрибаларида қўришди. Хорижий тажрибалар, уруғни тўри танлаш, харидорларни жалб қилиш бўйича олиб борган ишларимиз ютуқларга омил бўлди. Масалан, очиқ жойдағи 10 сотих томорқадан бир йил давомида олинадиган 3 марталик ҳосил ҳисобига 75-80 млн. сўм даромад қилишга эришилди. Бу экинлар парваришидағи ўзиға хос ёндашув натижаси бўлса, кейинги босқичда етиштириладиган маҳсулотимизнинг сотувиға жалдўли қарандик. Асосан,

маҳсулотларни экспорт
қилишга урғу беряпмиз.
Хорижга сотилаётган маҳсулот
ҳажми йилига ҳар оилга
9,7 тоннани ташкил этмоқда.
Улар, асосан, Россия ва
Тожикистон Республикасига
маҳалламининг ўзидан
экспорт қилинмоқда.

АЙНИКСА, РОССИЯЛИК
ХАРИДОРЛАР
МАҲАЛЛАМИЗГА КЕЛИБ,
БИРГАЛИКДА ХОНАДОНМА-
ХОНАДОН ЮРИШДИ. БУГУН
УЛАР, ҲАТТО УРУҒНИ
ЎЗЛАРИ ЕТКАЗИБ БЕРИБ,
МАХСУЛОТНИ ТЎЛИФИЧА
СОТИБ ОЛИШ ТАКЛИФИНИ
БЕРИШДИ. ЎТГАН ЙИЛИ
БАҚЛАЖОН ЕТИШТИРИШ ВА
СОТИШДА РЕСПУБЛИКАДА
НАМУНА БЎЛДИК. 1 КГ.
БАҚЛАЖОННИ 35-40 МИНГ
СЎМДАН СОТДИК.

Энди айтинг-чи, шу
натижани кўрган қайси
махалладошимиз сафимизга
қўшилишни хохламайди?!
Бугун хонадониде иссиқхона
қуриш истагидаги фуқаролар
сони жуда кўп. Улар меҳнати
ортидан яхши даромад топиш,
рўзгорини бутлаш ниятида
бизга мурожаат қилмоқда.
Жорий йилнинг 18

июль кuni ўтказилган
видеоселектор йиғилишида
мана шу тажрибаларимизни
Президентимизга айтиб
бердим. Давлатимиз раҳбари
ҳамма ҳоким ёрдамчиларига
ажратилаётган экин ерларида
ишис эҳолини деҳқончиликка
ўргатиш орқали даромадли
қилиш — энг устувор вазифа
бўлиши кераклигини алоҳида
таъкидладилар.

Бугун туманимизда «Маллабой» тажрибасини яратиш ишлари бошлаб юрилди. Шу мақсадда имтиёзли кредит асосида 4 сотихли иссиқхоналар ташкил этилиб, деҳқончиликда тажрибаси бўлган 50 га яқин оилага бўлиб берилди. Маҳалламиздаги 89 та оилага унумдор ерлардан ажратдик.

«БИР МАҲАЛЛА — БИР
МАҲСУЛОТ» ТАМОЙИЛИ
АСОСИДА БОҒДОРЧИЛИК ВА
ИССИҚХОНА ХҲЖАЛИГИНИ
РИВОЖЛАНТИРИШ АГЕНТЛИГИ
ТУМАН БЎЛИМИ БИЛАН
ҲАМКОРЛИҚДА ЭНГ ЯХШИ
НАВДАГИ БАҚЛАЖОН
КУЧАТЛАРИ ОЛИБ КЕЛИБ,
ТОМОРҚА ЕР ЭГАЛАРИГА
ТАРҚАТИЛДИ. БУ ИШНИНГ
АФЗАЛЛИК ЖИҲАТИ ШУНДАКИ,
МАЗКУР ТАШКИЛОТНИНГ ЎЗИ
КУЧАТ ОЛИБ КЕЛИБ БЕРАДИ ВА
МАҲСУЛОТ ТАЙЁР БЎЛГАНДАН
КЕЙИН БОЗОР НАРХИДАН КАМ
БЎЛМАГАН ҚИЙМАТДА СОТИБ
ОЛАДИ.

Бир сўз билан айтганда, яратилган имконият ва имтиёзлар туфайли одамлар томорқадан яхши даромад олишни бошлади, ерга бўлган меҳри ўзгарди.

Жавлон МУСАЕВ,
Бекобод туманидаги
«Маллабой» маҳалласи
хоким ёрдамчиси.

МАҲАЛЛАДА НИМА ҒАП?

Маҳаллада қуёш панеллари ўрнатилмоқда

Келгуси авлодлар учун табиий бойликларни сақлаб қолиш ва экологияни муҳофаза қилишнинг зарурий шарти қайта тикланадиган ва муқобил энергия манбаларини ўзлаштириш ҳисобланади. Шу боис Фарғона туманидаги «Миндонобод» ва «Новкент», Ўзбўн туманидаги «Қатортол», Қўштепа туманидаги «Ўқчи» маҳалла фуқаролар йиғинларида жойлашган хонадонлар қуёш панеллари ўрнатиш учун танлаб олинди.

«Фарғона худудий электр тармоқлари корхонаси» АЖ ҳамда Фарғона, Қўштепа, Ёзёвон туманлари ҳокимликлари ҳамкорлигида амалий жараёнлар бошланди. Жумладан, дастлабки bosқичда «Новкент» маҳалласи худудидаги мавжуд 426 та хонадоннинг 108 тасига қуёш панелларини ўрнатиш белгиланган. «Миндонобод» маҳалласи худудида 862 та хонадон мавжуд бўлиб, шундан дастлабки bosқичда 290 та хонадонга қуёш панелларини ўрнатиш режалаштирилган.

Натижада бу икки ҳудудда қарийб 82-85 фоиз электр энергияси истеъмолини тежашга эришилади. Эътиборлиси, қуёш панеллари ўрнатилган хонадонларга солиқ имтиёзлари берилиши қўзда тутилган.

Амалий ишлар билан бир қаторда бугунги кунда вилоят бўйлаб аҳоли ва ижтимоий соҳа объектларида қайта тикланувчи энергия манбаларидан кенг фойдаланишлари бўйича тушунтириш-тарғибот тадбирлари олиб борилмоқда.

Хайрулла АБДУРАХМОНОВ.

ҲОЛАТ

Ўзбекистонда 2,6 миллионга кадастри йўқ хонадон бор

Хўш, энди уларнинг тақдири нима бўлади? қачонгача вазият шу тарзда давом этади? мулк ҳуқуқини эътироф этиш бўйича берилган бир марталик амнистиядан нега кўпчилик фойдаланмади? одамлар ислохотлар моҳиятини англаб етмаяптими?

НИМА ҚИЛМОҚ КЕРАК?

Юқоридаги йиғилишда Президентимиз масаланинг ечими бўйича таклифларини баён этди. Яъни Адлия вазирлиги, Солиқ қўмитаси, Кадастр агентлиги ишчи гуруҳ тузиб, 1 октябрга қадар «махаллабай» кадастр ҳужжати бўлмаган хонадонларнинг электрон рўyxатини шакллантиради, уй-жойга бўлган ҳуқуқларни эътироф этишга асос бўлувчи ҳужжатларни тўплайди ва электрон базага киритади.

Йиллар давомида тўпланиб қолган муаммо ечимидан жуда эҳтиёткорлик билан, лекин кечиктирмасдан қарор қабул қилиш даркор.

**ШУ БОИС КАДАСТРИ
ЙЎҚ ХОНАДОНЛАР
МАСАЛАСИНИ УЗИЛ-
КЕСИЛ ҲАЛ ҚИЛИШ
УЧУН АЛОҲИДА
ҚОНУН ЛОЙИҲАСИ
ИШЛАБ ЧИҚИЛИБ, У
ҚАБУЛ ҚИЛИНГУНИГА
ҚАДАР БУ УЙ-ЖОЙ
ЭГАЛАРИГА УЧ ҚАРРА
ОШИРИЛГАН СОЛИҚ
ҚЎЛЛАШ АМАЛИЁТИ
ТЎХТАТИБ ТУРИЛАДИ.
АЙТИШ КЕРАККИ, БУ
ҲОЗИРГИ ВАЗИЯТДАГИ
ЭНГ ТЎҒРИ ҚАДАМДИР.**

Зеро, кимдир шу вақтгача кадастр моҳиятини тушунмаган, кимдир ҳужжатбозлик ва бюрократиядан чарчаган, яна кимдир қаерга, кимга мурожаат қилишни билмаган. Эндиликда ишчи гуруҳлари «махаллабай» ишлаб, ҳар бир хонадондаги мавжуд вазиятни ўрганад экан, бу жиҳатларни одамларга содда тилда тушунтириши, кадастр ҳужжатларисиз мулкка эгалик қилиш, ундан фойдаланишда қийинчиликлар туғилишини англамоғи зарур. Шундагина улар ҳеч ким ердан ноқонуний, ўзбошимчилик билан фойдаланишга ҳаққи йўқлигини англаб етади.

Иброҳим ПЎЛАТОВ.

Президент Шавкат Мирзиёев раислигида 2022 йил 19 июлда бўлиб ўтган видеоселектор йиғилишида ҳозирда 2 миллион 600 мингга аҳоли хонадонларининг кадастр ҳужжатлари йўқлиги, натижада улар томорқа учун кредит, субсидия ҳамда уй-жойини кенгайтиришга ипотекадан фойдалана олмаётгани, бунинг устига, кадастри бўлмагани учун ер солиғи 3 қарра миқдорда ҳисобланаётгани таъкидланди.

Демак, камида шунча уй ҳўжалиги мавжуд мулк ҳуқуқидан фойдаланган ҳолда, тижорат ва бизнес имкониятларини кенгайтира олмай келмоқда. Хўш, вазият нега бундай ҳолга келиб қолди? 2018 йилда эълон қилинган тураржойларга нисбатан мулк ҳуқуқини эътироф этиш бўйича бир марталик умумдавлат акциядан нега ҳамма бирдек фойдаланмади?

ВАЗИЯТ НЕГА БУНЧАЛИК ОҒИР?

Қайд этиш керакки, кўп йиллар давомида минглаб фуқаролар ўзбошимчилик билан эгаллаб олинган ер майдонларида яқка тартибдаги тураржойларни ноқонуний равишда қуриб олишган. Натижада мазкур муаммо бутун республика миқёсида оммавий тус олди. Тартиб-интизом, ҳисоб-китоб бўлмагани сабабли минглаб гектар ерлар талон-торож бўлиб кетди. Тураржойларга ҳужжатларнинг йўқлиги аҳолида бошқа ижтимоий муаммолар, жумладан, яшаётган жойи бўйича пропискага қўйиш, мол-мулкка бўлган ҳуқуққа эга бўлиш ва уни сотиш имконсизлигини келтириб чиқарди.

Шу билан бирга, ҳали ҳамон қишлоқларимизда эгасиз уйлар бор. Бироқ уларда кимлардир яшаяпти, ер солиғи, электр энергияси, табиий газ (албатта, бор ерларда), сувдан фойдалангани ва чиқинди учун пул тўлаяпти. Аммо уй-жойга эгалик

ҳуқуқи бўлмагани боис мулк солиғи тўламайди.

Кўп гувоҳи бўлганмиз, қишлоқ туманларда одамларнинг ота-боболари яшаб келган уй-жойларига нисбатан ҳуқуқи фақат йўқ бўлиб кетган колхоз «справка»си ёки «сельсовет» рўyxати билан боғлиқ тарзда акс этган, холос. Ўша пайтда амал қилган қонунлар асосида бундай уйларга ҳокимлик томонидан эгалик ҳуқуқи берилмаган. Айримларида, ҳатто қишлоқ советининг қарори йўқ. Аммо уй йиллар давомида отадан фарзандга ўтиб келаверган. Айрим уйлар, ҳатто ҳужжати бўлмаса-да, иккинчи, учинчи шахсларга сотиб юборилган. Қолаверса, кадастр ва ер ҳисобини юритиш соҳасидаги қонун ҳужжатлари талабга жавоб бермасди, улар мураккаб, тушунарсиз ёзилган эди. Бу, ўз навбатида, коррупцияга йўл очиб берган.

2018 йилгача мавжуд қонун талабига қўра, агар шахс бир хонадонда 15 йил давомида яшаб, барча тўловларни амалга оширган бўлса, ўша уй унга хатлаб берилган. Кўпчилик бу имкониятдан фойдаланмаган. Бундан ташқари, ўзбошимчилик билан қурилган тураржойларга нисбатан мулк ҳуқуқини эътироф этиш бўйича бир марталик умумдавлат акцияси давомида айрим уй-жой эгасига эгалик ҳуқуқини бериш рад этилган. Демак, бу уйлар ҳам ҳозирча ноқонуний қурилишга киради.

РАИС ЁН ДАФТАРИГА!

Кадастр паспорти қандай расмийлаштирилади?

Кўчмас мулк объектига кадастр паспортини бериш Вазирлар Маҳкамасининг 2020 йил 2 сентябрдаги 535-сон қарори билан тасдиқланган Кўчмас мулк объектига кадастр паспортини бериш бўйича давлат хизматлари кўрсатишнинг Маъмурий регламенти асосида амалга оширилади.

● Хизмат кўрсатиш тартиби:

1. Ариза берувчи Давлат хизматлари марказларига келиб мурожаат этади ёки давлат хизматларидан электрон тарзда фойдаланиш учун ЯИДХПда рўyxатдан ўтади ҳамда сўровнома тўлдиради.

2. Ваколатли орган (Давлат солиқ қўмитаси ҳузуридаги Кадастр агентлиги) жойлардаги ўлчовларни амалга оширади.

3. Ариза берувчи томонидан ҳисоб-фактурада кўрсатилган тўлов амалга оширилгач, кадастр паспорти шакллантирилади.

● Хизматни кўрсатиш муддати:

Кадастр паспортини тайёрлаш объектнинг мураккаблигига қараб қуйидаги муддатларда амалга оширилади:

— кўчмас мулк объектларининг турар жойга оид қисми бўйича:

☒ кўп квартирали уйдаги квартира – 3 иш кунига;

☒ яқка тартибдаги тураржой – 5 иш кунига;

☒ ажратилган ер участкалари бўйича – 3 иш кунига.

— нотурар жой кадастр паспортини тайёрлаш объектнинг мураккаблигига қараб, 5 иш кунидан 25 иш кунига бўлган муддатларда амалга оширилади.

Хизмат нархи: кадастр паспортини шакллантирганлик учун тўлов миқдори кўчмас мулк объектининг умумий майдонидан келиб чиқиб ҳисобланади. Кўчмаси мулк объектининг умумий майдонига қараб тўлов миқдори ўзгаради. ЯИДХП орқали мурожаат этилганда, тўлов қиймати суммасининг 90 фоизи ундирилади.

● Қуйидаги ҳолларда кадастр паспортини расмийлаштириш бепул амалга оширилади:

☒ кўчмас мулк объекти бўйича бирламчи кадастр йиғмажилди (паспорти) мавжуд бўлиб, бегоналаштирилганда ёки объектда ўзгаришлар (реконструкция, қўшимча ва алоҳида қурилиш) мавжуд бўлмаганда;

☒ кўчмас мулк объектининг бир қисми бегоналаштирилганда объектнинг қолган қисмига ёки реконструкциясиз тоифаси ўзгарганда;

☒ кадастр йиғмажилди (паспорти) йўқолганда (яроқсиз ҳолга келганда).

Ушбу ҳолларда кадастр паспорти 3 иш куни мобайнида расмийлаштирилади.

Қоғоз шаклидаги кадастр паспорти Давлат хизматлари маркази ёки ЯИДХП орқали, пластик шаклдаги кадастр паспорти фақат Давлат хизматлари марказлари орқали тақдим этилади. Кадастр паспорти йўқолганда (яроқсиз ҳолга келганда), қоғоз ёки пластик шаклда янги кадастр паспорти икки иш куни мобайнида берилади.

ИЖТИМОИЙ ХИМОЯ

«БОЛА ПУЛИ» НЕГА ҲАММАГА БЕРИЛМАЙДИ?

ҲАФТАСИГА БИТТА БОЛАГА БИР ЁКИ ИККИ ҚУТИ САРФЛАНАДИГАН БЎТҚАНИНГ НАРХИ 40 МИНГ ДАН 100 МИНГ СЎМГАЧА, ТАГЛИКЛАР НАРХИ КАМИДА 2-3 МИНГ СЎМДАН АРЗОН БЎЛМАЁТГАН БИР ШАРОИТДА 2 ЁШГАЧА БОЛА ПУЛИНИ ТАЙИНЛАШ ТАРТИБИ ҚАЙТА КЎРИБ ЧИҚИЛИШИ МАҚСАДГА МУВОФИҚ

Тахририятимизга телеграм каналимиз (https://t.me/xolis_nazar) орқали кўпгина мурожаатлар келиб тушади. Таҳлил қилинса, уларнинг аксарияти болалар ва ногиронлик нафақаси билан боғлиқ бўлади.

Масалан, Қашқадарё вилоятида Нишон туманида яшовчи Нурзия Аликулованинг мурожаатида шундай дейилади: *«Фарзандим 12 ёшда, болаликдан II гуруҳ ногирони. Унга «Келиб чиқиши ҳар хил бўлган ақлий заифликнинг чуқур ва оғир тури. Аутизм» ташхиси қўйилган. Ҳозирда ногиронлик нафақаси оламиз. Ўзгалар парваришига муҳтож бундай тоифадаги болаларнинг парвариши билан банд бўлган ота-оналарга ҳар ой алоҳида нафақа берилиши ҳақида эшитдим. Шу ҳақда маълумот берсангиз».*

Мурожаатда кўтарилган масаланинг жавоби Президентимизнинг «Ногиронлиги бўлган шахсларни ҳамда аҳолининг ижтимоий ҳимояга муҳтож қатламларини қўллаб-қувватлашнинг кўшимча чора-тадбирлари тўғрисида»ги фармонида ўз аксини топган. Унга кўра, 2022 йил 1 апрелдан ўзгалар парваришига муҳтож ногиронлиги бўлган 18 ёшгача болаларнинг парвариши билан банд бўлган боланинг қонуний вакилига ҳар ойда **500 минг сўм миқдорида нафақа тўлови** (парвариш

нафақаси) жорий этилган.

Парваришlash нафақаси Давлат хизматлари марказлари ёки Ягона интерактив давлат хизматлари порталига мурожаат асосида бюджетдан ташқари Пенсия жамғармасининг туман (шаҳар) бўлимлари томонидан тайинланади ва тўланади.

Фармонга кўра, 2022 йил 1 апрелдан ўзгалар парваришига муҳтож болалар тўғрисидаги, 2022 йил 1 октябрдан ўзгалар парваришига муҳтож болаларнинг қонуний вакиллари тўғрисидаги маълумотлар Пенсия жамғармасига электрон тақдим этиб борилади.

Шунингдек, 2022 йил октябрдан 18 ёшгача ногиронлиги бўлган болалар ва одамнинг иммунитет танқислиги вируси келтириб чиқарадиган касалликка чалинган 18 ёшгача болаларга тўланадиган нафақалар ҳамда парваришlash нафақаси фуқаролардан кўшимча ҳужжатларни талаб этмаган ҳолда «проактив шакл»да тайинланади. Ҳужжат билан ўзгалар парваришига муҳтож бўлган 18 ёшгача болаларнинг касалликлари рўйхати (34 та) тасдиқланган. Юқоридаги мурожаат эгаси қайд этиб ўтган

«Келиб чиқиши ҳар хил бўлган ақлий заифликнинг чуқур ва оғир тури. Аутизм» касаллиги ҳам ана шу рўйхатдан жой олган.

ДЕМАК, СИЗ ПАРВАРИШЛАШ НАФАҚАСИНИ ОЛИШ УЧУН ТУМАНИНГИЗДАГИ ДАВЛАТ ХИЗМАТЛАРИ МАРКАЗИГА ЁКИ «MY.GOV.UZ» ПОРТАЛИГА МУРОЖААТ ҚИЛИШИНГ ИЗ МУМКИН.

БОЛА ПУЛИ ҲАММАГА БЕРИЛИШИ КЕРАК...(МИ?)

Болалар нафақаси ҳақида сўз кетганда, 2 ёшгача бўлган болаларга бундай турдаги ижтимоий ёрдамнинг кўрсатилиши билан боғлиқ вазият турли муҳокама-ларга сабаб бўлади. Маълумки, бундай турдаги нафақа фақатгина кам таъминланган, эҳтиёжманд оилаларга ажратилади. Нафақа тайинлашда оила аъзоларининг

ўртача даромади ҳисобга олинади. Масалан, оилада фақат ота ишласа, унинг ойлик маоши оила аъзоларига тенг тақсимланади, ўртача даромад минимал истеъмол харажатлари миқдоридан (498 минг сўм) ортиқ бўлса, нафақа бериш рад қилинади.

Хўш, бу қанчалик тўғри қарор? Ахир, бу нафақа пули ота ёки онага эмас, аввало, бола учун, унинг кундалик эҳтиёжини қисман қоплаш учун берилиши керак эмасми? Бу пул боланинг отаси ишламаса, меҳнат биржасида ишсиз сифатида рўйхатда турмаса ҳам ажратилмайди. Ҳатто бундай ёрдам маҳалла фаоллари текширганида, хонадонида микротўлқинли печь, кир ювадиган машина бўлса ҳам берилмаслиги ҳақида эшитиб қоламиз.

Авваллари «нафақа пули» ҳамма болалар учун тенг ажратилган. Тўғри, Ўзбекистонда бошқа давлатларга нисбатан туғилиш сони юқори. Йилига ўртача 500-600 минг нафарга яқин бола дунёга келади. Эртанги кунимиз эгалари ҳисобланмиш болалар давлат муҳофазасида, деймиз. Шундай экан, нега энди уларга, ҳеч бўлмаса, БҲМнинг бир бара-

вари миқдорида, яъни 300 минг сўм нафақа ажратмаяпмиз? Ҳатто қатор йиллардан буён аҳоли сони буйича етакчилиكنи қўлдан бой бермай келаётган Ҳиндистонда бола эмизувчи оналарга алоҳида имтиёзлар мавжуд.

Бизнингча, ҳафтасига битта болага бир ёки икки қути сарфланадиган бўтқанинг нархи 40 мингдан 100 минг сўмгача, таглиklar нархи камида 2-3 минг сўмдан арзон бўлмаётган бир шароитда бола парвариши бўйича нафақа пулини тайинлаш ва тўлаш тартиби қайта кўриб чиқи-лиши мақсадга мувофиқ. Зеро, бола пули бериладиган бўлса, аввало, она боласи соғлом бўли-ши учун яхши едириб-ичиради, кийинтиради. Боласини ёш ҳо-лида қаровсиз ташлаб, рўзғори учун ишга чиқмайди, бола эса она меҳридан баҳраманд ҳолда улғаяди. Қолаверса, оддийгина таглиklar «каша»сига пул топа олмай, қайнона-қайнотасининг «қош-қовоғи»га қараб қолган ке-линларимизнинг мушқули енгил бўларди.

С.ИСМАТОВ тайёрлади.

Олис маҳаллада 120 нафар хотин-қиз ишли бўлди

Чироқчи тумани марказидан олисда жойлашган «Қалқама» маҳалласида «Зарафшон текстиль» тикувчилик фабрикаси иш бошлади

Маҳалладаги бўш турган таъмирталаб бино тадбиркорнинг 150 миллион сўм маблағи эвазига реконструкция қилиниб, янги тикувчилик фабрикаси сифатида фойдаланишга топширилди. Йилига 30 минг дона тайёр трикотаж маҳсулотлари ишлаб чиқариш қувватига эга корхонада турли ўлчам ва кўринишдаги кийим-кечаклар тикилади. Уларни нафақат ички бозорга етказиш, балки чет давлатларга экспорт қилиш кўзда тутилган.

Корхонага Хитой давлатидан умумий қиймати 70 минг доллар бўлган сўнгги русумдаги тикув машиналари ҳамда бошқа зарур жиҳозлар келтириб ўрнатилди. Фабрика иш бошлаши билан унга «Темир дафтар», «Аёллар дафтари» ҳамда «Ёшлар дафтари»га киритилган 120 нафар хотин-қиз ишга қабул қилинди. Улар танлов асосида тикувчилик сирларини ўқув марказларида ўрганишди. Эндиликда улар ўз меҳнатлари билан оилаларнинг моддий фаровонлигини таъминлаш, турмуш даражасини ошириш имконига эга бўладилар. — Қишлоғимизда менга ўхшаган тикувчилик касбига қизиққан тенгдошларим

жуда кўп, — дейди корхона ишчиси **Мафтуна Жуманова**. — Ушбу тикувчилик фабрикасининг ишга туширилиши орзуларимиз ушалишига ёрдам берди. Бу ерда болалар ва катталар кийимлари тикилади. Ўзимиз тиккан кийимларни кимнингдир устида кўрсак, касбимизга меҳримиз янада ошади. Қолаверса, бу ерга ишга жойлашиб, оиламиз бюджетига ҳам хисса қўшаётганимиздан хурсандмиз. Янги фабрикада яратилган шарт-шароитлар барчага манзур бўлмоқда. Икки маҳал иссиқ овқат, дам олиш хонаси меҳнат унумдорлигини оширишга хизмат қилмоқда. **Муродилла ПУЛАТОВ.**

МАҲАЛЛАДА НИМАГАП?

3760 нафар ёшлар етакчиси алоҳида хизмат хонасига эга эмас

Ваҳоланки, Президент қарори асосида жорий йил 1 мартгача барча етакчиларга алоҳида хона ажратилиши керак эди. Аммо...

Президентимизнинг «Маҳаллаларда ёшлар билан ишлаш тизимини тубдан такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги қарорига кўра, Ўзбекистон бўйлаб ҳар бир маҳаллада ёшлар етакчиси лавозими жорий этилган бўлиб, ҳужжат билан уларнинг асосий вазифалари белгиланган. «Ёшлар баланси»ни шакллантириш, ёшлар тўғрисидаги зарур маълумотларни «Ёшлар дафтари» ва «Ёшлар портали» электрон платформаларига киритиб бориш, улар билан самарали иш ташкил қилиш каби бир қатор ишлар шулар сирасига киради.

Ўз навбатида етакчининг ойлик иш ҳақи миқдори у бириктирилган маҳалладаги хонадонлар сонига мутаносиб равишда қайд этилган. Яъни хонадонлар сони 500 тагача бўлган маҳаллада — меҳнатга ҳақ тўлашнинг энг кам миқдорининг 5 баравари (4,1 млн. сўм) миқдорида, хонадонлар сони 501 тадан 1 000 тагача бўлган маҳаллада — МҲТЭКМнинг 5,5 баравари (4,5 млн. сўм) миқдорида, хонадонлар сони 1 000 тадан ортиқ бўлган маҳаллада — МҲТЭКМнинг 6 баравари (4,9 млн. сўм) миқдорида маош тўланмоқда. Қўшимчасига Ёшлар ишлари агентлигига фаолият самарадорлиги кўрсаткичларидан келиб чиқиб, етакчиларни ҳар чорак якуни бўйича ойлик иш ҳақининг 50 фоизигача миқдорда мукофотлаш ҳуқуқи берилган.

Умуман олганда, қарорда етакчиларга кўп имтиёз ва имкониятлар белгиланган. Хўш, бугун уларнинг ижроси ҳам таъминланмоқдами?

Бир қатор ёшлар етакчилари билан суҳбатлашганимизда, қарорда кўрсатилган бир муҳим вазифа ҳамон тўлиқ бажарилмаётганига гувоҳ бўлдик. Яъни юқоридаги ҳужжатда Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликлари 2022 йил 1 мартга қадар барча маҳаллаларда ёшлар етакчилари учун алоҳида хизмат хоналари ташкил этилиши белгиланган эди. Жумладан, етакчилар учун қулай шароитга эга бўлган хизмат хоналарини ажратиш билан бирга, уларни моддий-техник жиҳозлар (мебель, компьютер тўплами, алоқа, Интернет ва бошқалар) билан таъминлаш ҳам кўрсатилган.

Шунингдек, маҳаллий бюджет маблағлари ва қонунчилик ҳужжат-

лари билан тақиқланмаган бошқа манбалар ҳисобидан етакчиларни «Ёшлар дафтари» ва «Ёшлар портали» электрон платформаларига уланган, масофадан туриб ҳисоботлар тақдим этиш ҳамда видеоқонференцалоқа шаклида йиғилишларда иштирок этиш имконини берувчи планшетлар билан таъминлаш алоҳида таъкидланган бўлиб, бу учун Ёшлар ишлари агентлиги ҳамда Ахборот технологиялари ва коммуникацияларини ривожлантириш вазирлиги икки ой муддатда планшетларда фойдаланиладиган дастурий таъминот ишлаб чиқиши ҳамда етакчиларга тақдим этилиши юклатилган эди.

Қувонарлиси, деярли барча етакчилар планшет билан таъминланган, электрон платформага уланган. Аммо июль ойи якунланаётган бўлса-да, кўплаб ёшлар етакчилари алоҳида хизмат хоналарига эга эмас.

МАСАЛАН, АНДИЖОН ВИЛОЯТИ ҚЎРҒОНТЕПА ТУМАНИДАГИ «ЭШОНОБОД» МАҲАЛЛАСИ ЁШЛАР ЕТАКЧИСИ ҲОКИМ ЁРДАМЧИСИ БИЛАН БИР ХОНАДА ИШ ОЛИБ БОРМОҚДА. ФАРҒОНА ВИЛОЯТИ УЧКЎПРИК ТУМАНИДАГИ «ЯНГИҚИШЛОҚ» МАҲАЛЛАСИДА ЭСА ЕТАКЧИГА ХОНА ЙЎҚЛИГИ УЧУН МАКТАБДА ИШЛАМОҚДА.

Бу муаммога қандай ечим изланмоқда? Ёшлар ишлари агентли-

ги маҳаллий ҳокимликларга қарор ижросини таъминлаш зарурлиги бўйича мурожаат қилганми? Нима учун маҳаллий ҳокимликлар Президент қарори ижросига масъулиятсизлик билан қарамоқда?

Ёшлар ишлари агентлигининг маҳаллаларда ёшлар етакчилари билан ишлаш бошқармаси бошлиғи Шерзод Олимовнинг маълум қилишича, бу муаммо агентлик томонидан мунтазам ўрганиб борилмоқда. Республикадаги барча ёшлар етакчиларига яратилган шароит мониторинг қилиниб, камчилик юзасидан чора-тадбирлар белгиланган.

Бугунги кунга келиб, республика бўйича жами 9 353 та маҳаллаларда ёшлар етакчилари ўз фаолияти олиб бормоқда. Улар учун 5 589 та алоҳида хона ажратилган бўлиб, шундан 3760 нафари умумий хоналарда ҳоким ёрдамчиси ёки хотин-қизлар фаоли билан биргаликда бир хонада фаолият олиб бормоқда, 4 таси (Наманган вилояти Наманган шаҳрида 4 та)да янги маҳаллалар ташкил этилгани эвазига хоналар мавжуд эмас.

Ҳозирда босқичма-босқич барча етакчиларга хона ажратилмоқда. Вақтинчалик мактаблардаги аввалги етакчилар хонасидан фойдаланишга рухсат берилган. Шунингдек, қарорга кўра, тадбиркорларнинг бўш турган биноларидаги хоналарда ижара асосида ишлаш ҳам йўлга қўйилган. Ижара тўловлари бюджет ҳисобидан тўлаб берилмоқда.

Қарорга кўра, бу муаммога Ёшлар ишлари агентлиги айбдор эмас. Чунки бу вазифа маҳаллий ҳокимликлар зиммасига юкланган. Лекин шу қарорни тайёрлашдан аввал ҳам маҳаллаларда хоналар етишмаслиги, ҳатто кўп маҳаллалар ўз биносига эгамаслиги маълум эди. Нима учун юқоридаги қарорни ишлаб чиққан масъуллар мана шу жиҳатларни ҳисобга олмаган? Президент қарори имкониятга қараб, босқичма-босқич ижро этилар экан, у ҳолда ижро мудатини аниқ кўрсатишдан нима наф?

Хайрулло АБДУРАҲМОНОВ.

МАҲАЛЛАДА НИМА ГАП?

Вилоят ҳокими маҳаллани пиёда кезди

Эрта тонгдан вилоят ҳокими Шавкатжон Абдураззаков бошчилигидаги ишчи гуруҳ, Янги Наманган туманида бўлиб, бир қатор маҳаллалар ҳолати билан танишди. Амалга оширилаётган бунёдкорлик ишларининг боришини ўрганди

Президент ташаббуси билан барча даражадаги раҳбарлар маҳаллага тушиб, муаммоларни ўрганмоқда. Бу ташаббус Наманган вилоятида анъана тусини олди. Айниқса, маҳалла муаммоларини ҳал этишда вилоят ҳокими бош бўлаётгани бошқа раҳбарларга ибратдир.

Хусусан, Янги Наманган туманидаги ўрганишлар давомида «Саховат» маҳалласи ҳудудида бунёд этилаётган сув иншооти қурилиши кўздан кечирилди. Сўнгра ҳудудни шаҳар билан боғловчи автомобиль йўли қурилишининг бориши кўрилди. Йўлларнинг сифатини яхшилаш бўйича «Бунёдкор» маҳалласига олиб борувчи 4Р-214 автомобиль йўлининг 0-13 км. қисмида 45 дан ортиқ техникалар томонидан йўлни кенгайтириш ишлари олиб борилмоқда.

4Р-214 автомобиль йўлининг 7-13 км. қисмида 14,8 км. лотоклар, 13,6 км. бетон бардюор, 634 та йўл тўсиқлари ўрнатиб, 4,8 км. йўлга 64 минг тоннадан ортиқ асфальт босиш ишлари бажарилди. Бундан ташқари, 0-7 км.да 126 та тунги ёритиш чироклари ўрнатилди.

Маҳаллани пиёда кезган вилоят ишчи гуруҳи ҳудуддаги мавжуд камчиликларни ўрганди ва вилоят раҳбари кўп миллатли маҳалла аҳли билан юзма-юз мулоқот қилди. Мулоқот давомида аҳоли вакиллари ўзларини қийнаб келаётган ва ечимини кутаётган муаммолари масалалар — сув, электр таъминотини яхшилаш ва йўлларни созлаш, шахсий ҳужжатларни тўғрилаш кабилар бўйича мурожаат қилдилар.

Вилоят раҳбари ушбу масалаларни ечими бўйича масъулларга топшириқлар берди.

Мухбиримиз.

НИГОХ

Бугунги кунда ипотека кредити асосида уй-жой сотиб олиш масаласи долзарб мавзуга айланган. Бунда тижорат банклари, асосан, уч турдаги кредитни таклиф этмоқда. Биринчиси, банкларнинг ўз маблағлари ҳисобидан берилади, иккинчиси, янги тартиб субсидия асосида ажратилмоқда, учинчиси, «Ўзбекистон ипотекани қайта молиялаштириш компанияси» АЖ маблағлари ҳисобидан такдим этилаётир. Айни пайтда учинчи турдаги кредитни ажратиш вақтинчалик тўхтатилган.

ИПОТЕКА КРЕДИТИ:

СУБСИДИЯ

ОЛИШ ЯНАДА ЕНГИЛЛАШАДИ...(МИ?)

ИПОТЕКА БЎЙИЧА СОЛИҚ ИМТИЁЗИ БЕРИЛАДИ

Юртимизда уй-жойга эҳтиёжи бор аҳоли сони кўплигини ҳисобга олсак, ипотека бозори сўнгги пайтларда қатор қулайликлар яратаётгани бор гап. Жумладан, бундай кредитлар узок муддатга (20 йилгача) берилмоқда, иккиламчи бозордан уй сотиб олиш имконияти яратилган. Президент раислигида 18 июль куни бўлиб ўтган видеоселектор йиғилишида айтилган масалага эътибор қаратилиб, қайд этилдики, ўтган беш ойда ипотека кредитлари ҳажми 2,5 бараварга ошиб, 310 мингдан зиёд оила шахсий уй-жойга эга бўлди. Шу ўринда жорий йилда асосий ставка ошганига қарамай, ипотека кредитлари бўйича банкларга ажратиладиган ресурс ставкалари ўзгаришсиз қолдирилганини айтиб ўтиш ўринли. Бунинг натижасида шу йилнинг беш

ойида 30 минг нафар ёки ўтган йилнинг мос даврига нисбатан 1,5 бараварга кўп фуқароларга имтиёзли ипотека кредити ажратилди. Бироқ шунга қарамай, ипотека кредитларининг чекланган ҳажми ва субсидия ажратишдаги бюрократия кўплай эътирозларга сабаб бўлмоқда. Юқоридаги масалалар ечими сифатида Президент Шавкат Мирзиёев бир қатор таклифларни ўртага ташлади. Жумладан, мутасаддиларга 1 сентябрдан бошлаб, аҳоли даромадининг кредитга йўналтирадиган қисмини солиқдан озод қилиш чегарасини ошириш, ипотека кредитини ажратишда аҳоли даромадлари бўйича тижорат банкларига қўйиладиган талабларни енгиллаштириш юзасидан қарор лойиҳасини киритиш топширилди.

Шу ўринда бир мулоҳаза: 2020 йилда янги таҳрирдаги Солиқ кодекси кучга кириши барча ипотека кредитлари тўловлари юзасидан солиқ имтиёзлари бекор бўлган. Лекин кодексда ипотекага оид умумий бир имтиёз жорий этилган. Мазкур имтиёздан фойдаланиш учун имтиёз қўлланиладиган тўловлар суммаси йилига 15 миллион сўмгача бўлиши, хонадон қиймати 300 миллион сўмдан кўп бўлмаслиги зарур. Қолаверса, ипотека олувчи субсидия механизmidан фойдаланган бўлиши лозим. Демак, эндиги ўзгаришлар тўловлар суммаси ва хонадон қиймати билан боғлиқ бўлиши мумкин.

СУБСИДИЯ БЎЙИЧА ЯНГИ ТАРТИБ КУЧГА КИРАДИ

Юқоридаги йиғилишда икки ҳафта муддатда субсидия ажратишда бюрократияни кескин қисқартириш, уни очиқ-ошкора қилиб, тўлиқ рақамлаштириш бўйича таклиф киритиш вазифаси қўйилган эди. Айтилган масала юзасидан Иқтисодий тараққиёт ва камбағалликни қисқартириш вазирлигининг бизга маълум қилишича, жорий йилда уй-жой сотиб олиш ёки яққа тартибдаги уй-жойларни қуриш ва реконструкция қилиш учун фуқароларга субсидия тўлаш тартибига ўзгартиришлар киритилади. Хўш, улар нималардан иборат?

Биринчидан, эндиликда Тошкент шаҳрида доимий рўйхатга олинган фуқаро субсидия асосида Тошкент вилоятида қурилган уй-жойларни сотиб олишига рухсат берилади. Шу вақтгача пойтахт пропискасига эга фуқаро фақат Тошкент шаҳридан уй харид қилиши мумкин эди. Бунинг натижасида пойтахтда уй-жойга бўлган 8 мингдан ортиқ талаб нисбатан қисқартирилади.

Иккинчидан, бугунгача субсидия ажратишда фақат

аризачининг даромадлари ҳисобга олинадди. Энди аризачиларни оилавий даромад (турмуш ўртоғи ва турмуш қурмаган фарзандлари) тартибда баҳолаш тартиби жорий этилади. Бу орқали субсидия даромади юқори бўлмаган оилаларга манзилли етиб бориши таъминланади.

Учинчидан, субсидия талабгорини баҳолаш комиссияси таркибидан ички ишлар бўлимлари ва тижорат банклари чиқариб ташланди. Натижада аризаларни кўриб чиқиш муддатини 5 кунга қисқартиришга имкон яратилади.

Тўртинчидан, фуқароларни ижтимоий мезонларга асосан баҳолаш ва уларни ипотека кредити бўйича тўлов қобилиятини аниқлаш мустақил равишда олиб борилади. Бу орқали ижобий хабарнома олган фуқароларга ипотека кредити миқдорини кафил қўшиш орқали мустақил белгилаш имкони яратилади.

Бешинчидан, ҳудудий комиссия йиғилишлари электрон тарзда амалга оширилади. Натижада хулосаларни умумлаштириб,

комиссия йиғилишини ўтказиш ва аризачига такдим этиш муддати 8 кунга қисқартирилади.

Олтинчидан, аризачиларни баҳолаш дастурий таъминоти автоматлаштирилади ва электрон базалари ўзаро интеграция қилинади. Бу билан ҳужжатни кўриб чиқишда йил якунига қадар инсон омили қисқартирилади.

Еттинчидан, субсидиялар ажратишнинг мақсадли параметрлари доирасида субсидияларни туман (шаҳар) кесимида қайта тақсимлаш амалиёти тугатилади. Эътиборли жиҳати шундаки, унда талабгорлар субсидия асосида уй-жойни доимий рўйхатдан ўтган ҳудуди доирасида исталган туман/шаҳардан олиши мумкин бўлади.

Саккизинчидан, энди ариза фақатгина фуқаролик паспорти маълумотларини (ЖШШИР) киритиш орқали топширилади. Ўзгартиришлар натижасида кўриб чиқишнинг умумий муддатини ўртача 7 иш кунигача қисқартиришга эришилади.

Санжар ИСМАТОВ.

РАИС ЁН ДАФТАРИГА!

Уй-жой муносабатларида маҳалланинг ўрни қандай?

— Фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари уй-жой муносабатларини тартибга солиш соҳасида иштирок эта оладими?

Ҳусниддин БОЗОРОВ.
Дехқонобод туманидаги «Оқиртма» маҳалла фуқаролар йиғини раиси.

Наргиза ФАХРИДДИНОВА,
Маҳалла ва нуронийларни қўллаб-қувватлаш вазирлиги юристи:

— Уй-жой кодексининг 6-моддасига кўра, фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари уй-жой муносабатларини тартибга солиш соҳасида:
☒ фуқароларга уй-жой фондидан фойдаланишда ҳамда унинг сақланишини таъминлашда кўмаклашади;
☒ коммунал хизмат кўрсатувчи ташкилотлар томонидан коммунал хизматлар кўрсатиш сифати, иморатлар қуриш ҳамда ҳовлилар ва уйлар атрофидаги ҳудудларни сақлаш қоидаларига риоя этилиши устидан

жамоатчилик назоратини амалга оширади;
☒ кам таъминланган оилаларнинг, етим болаларнинг, ота-онаси қарамоғидан маҳрум бўлган болаларнинг, шунингдек табиий офатлардан ва техноген хусусиятли favқулодда вазиятлардан жабр кўрган фуқароларнинг уй-жой, маиший шароитларини яхшилаш тўғрисида тегишли давлат органларига таклифлар киритади;
☒ қонунчиликка мувофиқ бошқа ваколатларни амалга оширади.

Пенсияни электрон тайинлаш амалиёти жорий этилади

Олий Мажлис Қонунчилик палатасининг навбатдаги «Хукумат соатида депутатлар Адлия вазирини Русланбек Давлетовнинг «Фуқаролар ва тадбиркорларга давлат хизматларини кўрсатиш, ортиқча бюрократик тўсиқларни бартараф этиш ҳамда давлат хизматларини кўрсатиш даражасини янада такомиллаштириш борасида олиб борилаётган ишлар тўғрисида»ги ҳисоботини эшитди.

Ҳисоботда қайд этилишича, соҳада бюрократизм, сансалорлик, ортиқча маъмурий тартиб-таомилларни қисқартириш мақсадида тўрт йил давомида Давлат хизматлари марказлари орқали кўрсатилаётган хизмат турлари 4,5 барабарга ортиб, 37 тадан 175 тага етказилди. «Электрон ҳукумат» тизими орқали йилига ўртача 15 миллиондан ортиқ аҳоли ортиқча қўғозбозликдан озод бўлди, идорама-идора сарсон бўлиб юришининг олди олинди. Қолаверса, давлат хизматларини кўрсатишда доимий рўйхатдан ўтган жойга (пропискага) боғланган амалиёт бекор қилинди.

Йиғилишда ўтган давр мобайнида амалга оширилган ишлар тахлили билан бирга, келгуси режалар ҳақида сўз борди. Жумладан, Русланбек Давлетовнинг қайд этишича, бир йил ичида ёшга доир пенсияни мурожаатсиз тайинлаш тизими яратилади.

— Ёшга доир пенсияни тайинлашда давлат ўзининг мажбуриятини тўғри ҳис қилишини таъминлаш мақсадида мурожаатсиз пенсия тайинлаш тизimini яратмоқчимиз, — дейди **Русланбек Давлетов**. — Чунки жуда кўп инсонлар ишлайди, давлат ва жамиятга анча фойда келтиради, бироқ умрининг охириги босқичлари келганда бюрократиядан қийналиб, керак бўлса, судлашиб юради. Агар ҳозир судлар фаолияти таҳлил қилинса, пенсия низолашига доир ишлар жуда кўп. Аслида, бундай бўлмаслиги керак, пенсия бўйича ҳеч қандай низо қолмаслиги лозим. Шунча ишлаганидан кейин давлат тегишли имкониятларни яратиб бериши шарт. Умуман олганда, ҳар қандай ноаниқлик пенсия олувчининг фойдасига талқин қилиниши лозим.

НОТАРИУСЛАР НИКОҲНИ ҚАЙД ЭТАДИМИ?

Адлия вазирлиги нотариусларга никоҳни рўйхатдан ўтказиш ҳуқуқини бериш ташаббуси билан чиқишни режалаштирмоқда. Русланбек Давлетовнинг ишонтиришича, нотариуслар икки томоннинг хоҳиш-иродасини тасдиқлаб, шаҳодатлай олади. Бунинг учун нотариал идораларда кули юристлар етарли.

Унинг сўзларига кўра, Ўзбекистонда бугунги кунда фаолият юритаётган 200 та ФХДЭ органлари ўрнига 1000 нафар нотариусга мурожаат қилиш имконияти яратилиши мумкин. Бу масала ҳозир кўриб чиқилмапти ва тегишли ҳужжатлар алоҳида тақдим этилади. Шунингдек, ФХДЭ органларида туғилиш, никоҳ, ўлим, фамилия ўзгартиришни ягона далолатнома асосида шакллантиришни йўлга қўйиш режалаштирилмоқда.

Айтиш керакки, аввалроқ Адлия вазирлиги фуқароларнинг никоҳини ФХДЭга ариза берилганидан бир ой ўтиб расмийлаштириш тартибини бекор қилишни назарда

тутувчи ўзгартиришларни Оила кодексига киритишни таклиф қилганди. Унга кўра, никоҳланувчиларнинг аризаси белгиланган тартибда тиббий кўрикдан ўтганидан сўнг расмийлаштирилади.

учун айрим фуқаролар ФХДЭ органларига сохта тиббий маълумотномалар тақдим этиши, ФХДЭ ва соғлиқни сақлаш органларида ортиқча қўғозбозлик, бюрократия ва коррупцияга йўл қўйиш каби салбий

МАЪЛУМОТ УЧУН: АМАЛДАГИ ҚОНУНЧИЛИККА КўРА, НИКОҲЛАНУВЧИЛАР ФХДЭ ОРГАНЛАРИГА АРИЗА БЕРГАН ВАҚТДАН БОШЛАБ БИР ОЙ ўТГАНДАН СўНГ НИКОҲНИ ҚАЙД ЭТИШИ МУМКИН. БУ ВАҚТ ОРАЛИГИДА УЛАР МАЖБУРИЙ ТИББИЙ КўРИКДАН ўТГАН бўлиш КЕРАК. БАЪЗИ ИСТИСНО ҲОЛЛАРДА, ЯъНИ ҲОМИЛАДОРЛИК, БОЛА ТУҒИЛИШИ, БИР ТАРАФНИНГ КАСАЛЛИГИ, ХИЗМАТ САФАРИ КАБИ ўЗРЛИ САБАБЛАР БИЛАН БИР ОЙЛИК МУДДАТ КАМАЙТИРИЛИШГА РУХСАТ БЕРИЛАДИ.

Шунингдек, никоҳланувчи эллик ёшдан ошган бўлса ёки ҳомиладор бўлса, шунингдек, томонлардан бири оғир касал бўлса, тиббий кўрикдан ўз розилиги билан ўтказилади.

Бироқ амалиётда никоҳни қайд қилишнинг бир ойлик муддатини қисқартириш

ҳолатлар кузатиб келинган. Қонун лойиҳасининг қабул қилиниши фуқароларнинг оворагарчилигига чек қўяди, қўғозбозлик, бюрократия ва коррупциявий ҳолатларни бартараф этади, оталик белгилаш каби ортиқча қийинчиликларнинг олдини олади.

ЭНДИ «ПРАВА» ОНЛАЙН АЛМАШТИРИЛАДИМИ?

Ўзбекистонда эски намунадаги ҳайдовчилик гувоҳномаларини янгисига алмаштиришни тўла рақамлаштириш ва янги гувоҳномаларни почта орқали етказиб беришни йўлга қўйиш масаласи кўриб чиқилмоқда. Русланбек Давлетовнинг қайд этишича, муддатлар 2-3 марта қўзилди, бироқ ҳар гал муддатнинг охириги саналарига келганда навбатлар бирдан кўпайиб кетяпти.

— Энди ҳайдовчилик гувоҳномаларини алмаштиришни электрон шаклга ўтказмоқчимиз, — дейди **Русланбек Давлетов**. — Асосий муаммо — гувоҳнома олаётганда имзо чекилиши керак, ҳозир шу тартибни олиб ташлаш ҳаракатини қилимиз. Агар шундай қилсак, умуман марказга келиш шарт бўлмайди. Фақат

электрон равишда қабул қиламиз. Тайёр гувоҳномани эса почта орқали бериб юборамиз. Шундай қилмасак, навбатлар яна такрорланаверади, такрорланаверади. Беш йилдан кейин ҳам худди шундай бўлаверади.

Вазирнинг қўшимча қилишича, жаҳон стандартида имзо бўлиши кераклиги ҳақида талаб бор. Кўп давлатларда эса имзо йўқ, ушбу ҳолатлар ўрганилиб, Адлия вазирлиги тегишли таклифни киритиши маълум қилинди.

Албатта, юқоридаги қайд этилган жиҳатлар амалиётга жорий этилса, пенсия соҳасидаги югур-югурлар, бюрократия, никоҳ тузишдаги сохталиклар, «права» алмаштиришдаги узундан-узон навбатларга барҳам берилади. Бундан эса фақат оддий инсонлар ютади.

Санжар ИБРОҲИМОВ тайёрлади.

МАҲАЛЛАДА НИМА ГАП?

«Гулбаҳор»нинг йўллари равон бўлади

Термиз шаҳридаги «Гулбаҳор» маҳалласида «Менинг йўлим» лойиҳаси доирасидаги ишлар бошланди.

Айтиш керакки, «Ташаббусли бюджет» доирасида йўлга қўйилган мазкур лойиҳа жойларда ички йўللардаги мавжуд муаммоларни ҳал этишда фуқаролар ташаббусини амалга оширишга хизмат қилмоқда. Лойиҳанинг 2022 йилдаги 1-босқичида «Гулбаҳор» маҳалласидан билдирилган ички йўللари таъмирлаш масаласидаги таклиф туман бўйича энг кўп овоз тўплаб ғолиб бўлган эди.

Кўп ўтмай, ушбу ташаббус ижросини таъминлашга киришилди. Фуқаролар ташаббусига асосан,

маҳалладаги 1,7 км. йўлни асфальтлаш, 620 метр йўлда шағал-тупроқ аралашмаси билан таъмирлаш ишларини олиб бориш режалаштирилди. Бугунги кунда йўлсозлар томонидан 900 метр йўлда асфальтлаш, 620 метр йўлда шағал-тупроқ аралашмасини ётқизиш ишлари бажарилди.

Лойиҳа доирасида ишлар жадал олиб борилмоқда ва яқин кунларда туман марказидан олисда жойлашган «Гулбаҳор» маҳалласининг 2 км.дан ортиқ йўллари равон йўللarga айланади.

С.ИБРОҲИМОВ.

ТАҲҲИЛ

ЯГОНА МАКТАБ
ФОРМАТортишувлар,
муҳокамалар
қанчалик асосли?

Биламизки, бир неча йилдан буён янги ўқув йили арафасида мактаб формаси масаласи жамоатчилик томонидан кенг муҳокама қилинади. Қанча вақт ўтмасин, жамият бу борада аниқ бир хулосага кела олмади. Бир гуруҳ фуқаролар ўқувчи қизлар рўмол ўраши ва, ҳатто хижобда юришлари керак, деб ҳисобласа, бошқалар «Ўзбекистон дунёвий давлат, мактаб масжид ёки мадраса эмас, илм маскани, бу ерда дунёвий кийиниш шарт», деб ҳисоблайди. «Ҳар ким хоҳлаган кийимини кийиш ҳуқуқига эга, ҳамма билганини қилсин», деяётганлар ҳам йўқ эмас.

Барча тарафлар ўзича ҳақ. Чорани давлат идоралари кўриши, бахсларга чек қўйиб, аниқ тартибларни жорий этиши лозимлиги кундек равшан. Зеро, ҳамма болалар учун бирдек мажбурий, жамиятнинг барча қатламлари қарашларини ифода эта оладиган мактаб формасининг тасдиқланганига 4 йил тўлаётган бўлса-да, хануз у мажбурий кучга эга эмас. Бу ўқитувчилар, директорларни ҳам кийин ахволга солиб қўймоқда. Вазиятдан ифтогарлар фойдаланаётгани ҳам бор гап. Бунга қоп-қора паранжига тўлиқ ўраниб олган ўқувчи қизларни мактаб ҳудудига киритилмагани учун жанжал қилиб, видеолар олган, таркатган, шу орқали диндорларнинг нафсониятига тегмоқчи бўлган қатор «блогер» ва «журналист»ларни мисол қилиш мумкин.

Аммо жорий йил май ойида Вазирлар Маҳкамаси умумтаълим мактабларида ягона мактаб формасига ўтиш 2022/23 ўқув йилидан мажбурий қилиниши тўғрисидаги қарорни эълон қилди. Албатта, қарор турли қарашларга эга фуқаролар томонидан турлича қабул қилингани рост. Уни кескин танқид қилганлар ҳам, ёқлаганлар ҳам кўп. Умуман, фуқаролик жамиятида шундай бўлиши табиий. Бахслар, тортишувлар натижасида битта келишувга келинади.

Хўш, мактабларда ягона форма нега жорий этилмоқда? Халқ таълими вазирлиги маънавият бошқармаси бошлиғи Жамолиддин Фозиловнинг тушунтиришича, ягона форма жорий этишдан кўзланган мақсад — мактаб ўқувчилари ўртасида ижтимоий тенгликни жорий этишдир. Яъни

мактабда ўқувчилар ким қандай кийиниб келганига чалғимасдан, фақат билим олиш билан шуғулланишлари керак.

МАСАЛАГА УЗИЛ-КЕСИЛ НУКТА ҚЎЙИЛДИ. ЭНДИ СЕНТЯБРЬ ОЙИДА ЎҚУВЧИЛАРГА ФОРМА ЕТКАЗИБ БЕРИШ МАСАЛАСИ ҚОЛДИ, ХОЛОС. ИЛГАРИГИ ТИЗИМЛАР АЛЛАҚАЧОН ЙЎҚ БЎЛИБ КЕТГАНИ БОИС БУ ОСОН ЭМАС. ЭРТАГА ТАЛО-ТЎП БОШЛАНАДИ? НАРХЛАР СУНЪЙ ОШИШИ ЭХТИМОЛИ ЙЎҚ ЭМАС. ХЎШ, ТИКУВЧИЛИК КОРХОНАЛАРИ ТАЛАБНИ ҚОНДИРА ОЛАДИМИ?

Вазирлик маълумотида кўра, 2022/23 янги ўқув йилида Ўзбекистондаги умумтаълим мактабларида 6 млн. 620 минг нафар ўқувчи таълим олади ва уларнинг барчаси мактаб формаси билан таъминланиши керак.

БИР ОЙДА 2 МЛН. ДОНА ФОРМА ТИКИЛЯПТИ

Наманган шаҳридаги «Даштбоғ» кичик саноат зонасида кўплаб тикувчилик корхоналари жойлашган. Корхоналарда, асосан, кичик ёшдаги 1-6-синф ўқувчилари учун формалар тикилмоқда. «Ўзтўқимачиликсаноат» уюшмаси дизайнни ривожлантириш бўлими бошлиғи Камола Ғуломованинг айтишича, ягона мактаб формаси жорий этилишидан

аввал турли дизайнлар танлови ўтказилган. Ҳолиб бўлган дизайн Тошкент шаҳри ва Сирдарё вилояти Сардоба туманидаги мактабларда синовдан ўтказилган. Ўқувчилар, ўқитувчилар ва ота-оналарнинг эътироз ва таклифлари инobatга олинган.

Уюшманинг Наманган филиали директори Нуриддин Бобоевнинг айтишича, Наманган вилоятида тўқимачилик ва тикувчиликка асосланган 2 300 дан ортиқ корхона фаолият кўрсатмоқда. Уларнинг 1 420 таси тикувчиликка ихтисослашган бўлса, 500 дан зиёди мактаб учун формалар тикиш билан шуғулланыпти. Нуриддин Бобоевга кўра, жами корхоналар бир ойда 2 миллиондан зиёд форма тикиши мумкин. Бу нафақат Наманган вилоятидаги 509 мингдан зиёд ўқувчилар, балки бошқа вилоятлардаги ўқувчиларни ҳам мактаб формаси билан таъминлаш имконини беради.

Формалар ўғил ва қизлар учун олтига ўлчам бўйича ишлаб чиқарилади. Энг қизиғи — чалкашлик вужудга келмаслиги учун улар бир хил нархда сотилади. Корхоналарда катта синф ўқувчилари учун формалар тикилмаяпти. Юқори синф ўқувчилари тўқ кўк рангда, тасдиқланган дизайн бўйича пиджак-шим, пиджак-юбка харид қилишади.

«MUSTAFO SEWING» МЧЖ раҳбари Хусан Дадахоновнинг айтишича, ўзи раҳбарлик қилаётган корхонада кунига 300 дона форма тикилмоқда. Уларнинг ўртача нархи 150-200 минг сўмга тушмоқда. Формалари маҳаллий матодан эмас, Хитойдан импорт қилинадиган сифатли матолардан тайёрланади. Бундай матодан тикилаётган

кийимлар ўзининг чидамлилиги билан ажралиб турар экан. Чунки тикувчилар бу формани тикиб сотувга чиқаришганига уч-тўрт йил бўлган ва унинг сифати бўйича харидорлардан барча тақризларни олиб бўлишган.

ТАЪКИДЛАБ ЎТИШ КЕРАККИ, МАКТАБ ФОРМАСИ ТЎПЛАМИГА ОҚ ҚЎЙЛАК КИРМАЙДИ. ҚЎЙЛАКНИ ОТА-ОНАЛАРНИНГ ЎЗИ ФАРЗАНДИГА МОСИНИ ТАНЛАБ, ТУРЛИ КОРХОНАЛАР ТОМОНИДАН ИШЛАБ ЧИҚАРИЛГАННИ ХАРИД ҚИЛИШАДИ.

Мактаб формасининг афзаллик тарафларидан бири — унинг ниҳоятда чидамлилиги, бир мавсум эмас, икки-уч мавсум бемалол кийиш мумкинлигидир. Шу боис ота-оналар бир ўлчам каттасини харид қилиши мумкин. Чунки унинг сифати, ювганда ва кўешда ранги ўчмаслиги келгуси мавсумда кийишга имкон беради.

Яна бир эътиборли жиҳати — республика бўйлаб 400 мингдан ортиқ эҳтиёжманд оилалар фарзандлари учун мактаб формалари маҳаллий бюджетнинг қўшимча манбалари, шунингдек, «Темир дафтар», «Аёллар дафтари» ва «Ёшлар дафтари» жамғармалари маблағлари ҳисобидан сотиб олиниши режалаштирилган.

РАИС ЁН ДАФТАРИГА!

Раиснинг қарори
кимлар учун мажбурий?

«Фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари тўғрисида»ги қонунга мувофиқ:

☑ фуқаролар ўзини ўзи бошқариш органларининг ва уларнинг мансабдор шахсларининг ўз ваколатлари доирасида қабул қилган қарорлари тегишли ҳудудда яшовчи фуқаролар, тегишли ҳудудда жойлашган юридик шахслар, шунингдек, уларнинг мансабдор шахслари томонидан ижро этилиши учун мажбурийдир;

☑ фуқаролар ўзини ўзи бошқариш органларининг ва уларнинг мансабдор шахсларининг қарорлари қарорларини бажармаслик ёки лозим даражада бажармаслик қонунга мувофиқ жавобгарликка сабаб бўлади;

☑ фуқаролар ўзини ўзи бошқариш органларининг ва улар мансабдор шахсларининг қарорлари уларни қабул қилган органлар ва мансабдор шахслар томонидан бекор қилиниши ёхуд суд қарорига кўра ҳақиқий эмас, деб топилиши мумкин.

Улғабек ИБОДИНОВ.

BAZIRLAR

БЕНЗИН ВА ДИЗЕЛЬ НАРХИ НЕГА ТУШМАЯПТИ?

ЁХУД ЭКСПОРТГА ТАЪКИҚ ҚЎЙИШ БИЛАН ИШ БИТАДИМИ?

Бензин камайди. Бу, ҳатто пойтахтда сезилипти. Бундан ташқари, август ойи яқинлашмоқда. Биламизки, авваллари айнан шу даврда «пахта учун» деган баҳона билан АЁҚШлардан ёқилғи тортилиб қоларди. Тақчиллик то ноябргача давом этган. Аслида-ку, пахтанинг бунга мутлақо алоқаси бўлмаган. Барча гап шу баҳона нархларни ошириш, «қора бозор» орқали «қора пуллар»ни кўпайтириш илинжидаги гуруҳларда эди.

Шукри, мазкур иллатдан қутилганимизга 5 йил тўляпти. Ёқилғи бемалол сотилса ҳам ҳаммага етар экан. Аммо ҳозир-чи, ҳозир нима бўляпти? Яна соҳада муаммолар вужудга келмоқда. Наҳотки, янги даврда писиб кетган «қора гуруҳ»лар яна ўз ишини бошлаган, ғимирлаб қолган бўлса? Расмийлар масалага импортнинг қисқаргани сабаб эканини айтишмоқда. Бундан ташқари, хусусийлаштирилган Фарғона нефтни қайта ишлаш заводи (Фарғона НКЗ) ишлаб чиқаришни кескин камайтириб юборган. Дизель ёқилғиси нархи эса йил бошидан бери 1,5 баробарга ошди. «Uzbekistan GTL» заводи ишга тушганига қарамай, Ўзбекистонда дизель нархи қўшни Қозоғистондагидан 3 баробарга қиммат бўлиб қолмоқда.

**ТОШКЕНТДАГИ ЙИРИК
АЁҚШ ТАРМОҚЛАРИ ВА
30 ДАН Ортиқ ЯККА
ШОХОБЧАЛАРДАГИ
НАРХЛАРНИ МОНИТОРИНГ
ҚИЛИБ БОРАДИГАН «GOLDEN
PAGEST» ТАШКИЛОТИ
МАЪЛУМОТИГА КўРА, ИЮЛ
ОЙИГА КЕЛИБ ШАҲАРДАГИ
10 ДАН Ортиқ ШОХОБЧАДА
БЕНЗИН ЕТИШМОВЧИЛИГИ
КУЗАТИЛГАН.**

«Ўзбекнефтьгаз» АЖ ўз шохобчаларида нархларни ўзгартирмаганини айтмоқда. Компания сўнгги бор май ойи охирида АИ-80 нархини 6500 сўмдан 6800 сўмга оширган — йил бошидан бери ўсиш — 4,5 фоиз. Тошкентдаги бошқа шохобчаларда эса йил бошидан буён АИ-80 қимматлашиши 5,5 фоизгачани ташкил этди.

ИМПОРТ НЕГА ҚИСҚАРДИ?

«Ўзбекнефтьгаз» АЖ хусусий шохобчаларда нархлар соҳаётганини юқори октанли бензин импорти қисқаргани билан изохлади. Унга кўра, импорт камайиб, юқори октанли бензиннинг қимматлашиши маҳаллий АИ-80 нархига босимни юзага келтиряпти. Оддийроқ айтганда, катта миқдорда импорт қилинадиган АИ-91 ва ундан юқори маркали бензин қимматлашгач, ҳайдовчиларнинг бир қисми АИ-80 қўйишга ўтмоқда, бу сегментда талабнинг ошиши эса нарх кўтарилишига олиб келяпти.

Ишлаб чиқариш ҳажмида жиддий ўзгариш йўқ, бироқ Фарғона НКЗ тўла қувватда ишламаяпти. Статистика қўмитаси маълумотига кўра, йилнинг биринчи ярмида автомобиль бензини ишлаб чиқариш ҳажми ўтган йилнинг мос даврига нисбатан 1,8 фоизга ошган (562,7 минг тоннага етган). 2021 ва 2022 йилларнинг май-июн ойлари

статистикасини алоҳида таққослаганда ҳам айтарли фарқ кўринмайди.

ЗАВОДЛАРДА ВАЗИЯТ ҚАНДАЙ?

Ўзбекистонда бензин, асосан, Бухоро ва Фарғонадаги нефтни қайта ишлаш заводларида ишлаб чиқарилади (шунингдек, Олтиариқда ҳам нефтни қайта ишлаш заводи бор). «Ўзбекнефтьгаз» АЖ ахборотида кўра, 5 июль ҳолатига компания тасарруфидаги Бухоро НКЗ автобензин (109,5 фоиз) ва дизель ёқилғиси (113,2 фоиз) бўйича 2022 йилги прогноз кўрсаткичларини ортиғи билан бажарган.

**ФАРҒОНА НКЗ ЭСА ИЮНЬ
ОЙИДА ИШЛАБ ЧИҚАРИШНИ
КЕСКИН КАМАЙТИРГАН: БУ
ОЙДА ИШЛАБ ЧИҚАРИЛГАН
БЕНЗИН МИҚДОРИ
(9,9 МИНГ ТОННА) 6 ОЙ
ДАВОМИДАГИ ЎРТАЧА
ОЙЛИК КўРСАТКИЧНИНГ
(15,9 МИНГ) АТИГИ
62 ФОИЗИГА ТЕНГ.
ЗАВОД БИРЖАГА 1 739
ТОННА БЕНЗИН ЧИҚАРГАН
(БАРЧАСИ — АИ-80).**

Юқоридагилардан кўринадики, бензин

нархларининг кўтарилиши ўтган ойда Фарғона НКЗ ҳам ишлаб чиқаришни, ҳам биржага маҳсулот чиқаришни бир неча баробарга камайтиргани фонида рўй бермоқда. Шуниси эътиборлики, май ойининг охирида Фарғонадаги завод «Саноат энергетика гуруҳи» МЧЖга сотилган эди. Завод фаолиятининг сусайиши айнан хусусийлаштиришдан кейинги ойга тўғри келди.

— Ўзбекистонда ёқилғи, айниқса, дизель қимматлиги муаммоси талабнинг жуда катталиги, таклифининг эса сунъий равишда камайитирилганига бориб тақалади, — дейди **иқтисодчи, жамоатчилик фаоли Отабек Бакиров**. — Импорт каналлари давлат билан чаптишиб кетган, монополлашган норасмий/расмий сектор тарафидан тўлиқ назорат қилинади. Яъни бозор йўқ, очиқ бозор йўқ. Соф бозор товари бўлган уннинг нархи, гўштнинг нархи, тухумнинг нархи сал қимирлаб қолса, дарров чора-тадбир тузилади, бозорни назорат қилишга ўтишади. Лекин ғирт монополлаштирилган ва каррасига қимматлаштирилган дизель бўйича эса ҳамма жим. Ҳеч ким ўйламайдики, отнинг калласидек дизель нархлари эртага унни ҳам, гўштни ҳам, тухумни ҳам қимматлаштиради.

ДИЗЕЛЬ ЁҚИЛҒИСИ КАМАЙИБ БОРЯПТИМИ?

Кузатувчиларнинг фикрича, Ўзбекистонда дизель ёқилғисини ишлаб чиқариш қисқариб боряпти. Статистика қўмитаси ҳисоботларига таянсақ, 2022 ва 2021 йилларнинг январь-май ойларида дизель ишлаб чиқариш кўрсаткичи аввалги йилларнинг мос даврига нисбатан 30 фоиздан камайиб борган.

Тармоққа сиздирилган манбаларга кўра, вужудга келган вазият туфайли Вазирлар Маҳкамасининг баённомаси билан 15 июлдан бошлаб автобензин ва дизель ёқилғисини экспорт қилиш вақтинча чекланган. Манбага кўра, Ўзбекистондаги корхоналар охириги ойда 15-16,5 тонна бензин экспорт қилган, бу мамлакатнинг «5-6 кунлик эҳтиёжи»га тенг экани айтилмоқда.

Экспорт чеклангач, «Ўзбекнефтьгаз» АЖ биржа савдоларига қўйиладиган бензин ҳажмини оширган, бу «нархлар тушишига олиб келиши»дан умид қилинмоқда. Вужудга келган вазият вақтинчалик муаммо экан, уни ҳал этиш мумкин. Аммо бу ишлар «эски танишларимиз» — «бензин мафияси»нинг қилмиши бўлса, «пахта учун» шиори яна қайтиши мумкинлиги одамни ташвишга солмоқда.

Улуғбек ИБОДИНОВ.

Тўй болалар тўн кийишди

Қуйи Чирчиқ туманида «Темир дафтар», «Аёллар дафтари»га киритилган эҳтиёжманд оилаларнинг 50 нафар фарзандига суннат тўйи ўтказиб берилди.

Туман ҳокими А.Холмуродов, сектор раҳбарлари ва Маҳалла ва нуронийларни қўллаб-қувватлаш бўлими ташаббуси билан ташкил этилган тадбирда сўзга чиққанлар ёшларга ва болаларга эътибор мамлакатимизда олиб борилаётган ислохотларда асосий ўрин тутаётганини қайд этиб, тўйлари ўтказилаётган болалар орасидан келгусида етук фидойи инсонлар етишиб чиқишига ишонч билдирилди.

Тўй болаларнинг ҳар бирига бош-оёқ тўн кийдирилиб, велосипедлар совға қилинди. Тўйи нишонланаётган болажонларнинг ота-оналари ва яқинлари ёрдамга муҳтож оилаларга кўрсатаётган бундай ғамхўрлик учун ўз миннат-

дорлигини билдирди.

— Бугун 4 нафар фарзандимнинг хатна тўйлари ўтказиб берилди, бунинг учун ташкилотчиларга миннатдорлик билдираман, — дейди «Қушеч» маҳалласида яшовчи Қундузой Усмонова. — Ўз навбатида фарзандларимни эл қорига ярайдиган инсонлар этиб тарбиялайман. Ушбу тўй жажжигина ўғлонлар хотирасида яхшилик, меҳр-саховат рамзи сифатида бир умр муҳрланиб, уларни ҳамиша хайрли ишларга ундаб туришига ишонаман.

Шу куни 200 кишилик дастурхон ёзилиб, ош тарқатилди. Бир қатор хонандалар ижросидаги куй-қўшиқлар даврага байрамона файз ва шукуҳ бағишлади.

МАҲАЛЛАДА НИМА ГАП?

ИЛМ-ФАН ТАҚДИРИГА БЕФАРҚ БЎЛМАГАН РАЎБАРЛАРГА!

МАНЗАРА

«Ҳар юмушни аниқ режа билан бажарсангиз, бас...»

Ҳа, шундай. Ҳеч бўлмаганда тажриба, йўқса натижага эришасиз. Бунинг ўз тажрибамда кўп марта синаб кўрдим.

Масалан, ўтган бир ой давомида қилинган ишларимиз натижасида 40 та эҳтиёжманд оилага 15 сотихдан 6 гектар ер ажратдик. Аини пайтда улар бу ернинг 4 сотихига иссиқхона қуриш ишларини бошлашди. Шунингдек, ғалладан бўшаган ерлардан 15 кишига 50 сотихдан ер бердик. 15 нафар маҳалладошимиз ўз хонадонидан имиёзли кредит олиб, иссиқхона ташкил этди. Маҳалламизга бюджет маблағи ҳисобидан катта қудуқ қазиб ишлари бошланди. Сув муаммоси ечим топмоқда.

Эҳтиёжманд 64 та хонадонга бепул 30 дондан жўжа тарқатилди. Кредит асосида 5 нафар кам таъминланган фуқарога тикув машинаси олиб бердик. Касаначилик асосида Нажмиддин Эшматов хонадонидан гилам тўқиш йўлга қўйилди. Бу билан 15 нафар ишсиз бандлиги таъминланди. Ўтган ҳафта 7 км. узокликдаги қишлоғимизда тиббий поликлиника иш бошлади. Бу билан 80 нафар аҳолимиз шу ернинг ўзида тиббий хизматдан фойдаланиш имконига эга бўлди.

Саид ЭШБОЕВ,
Шароф Рашидов туманидаги «Бобур» маҳалла фуқаролар йиғини раиси.

Норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар лойиҳалари муҳокамаси порталида «Сабзавот, полиз экинлари ва картошкачилик илмий-тадқиқот институтининг Фарғона илмий тажриба станциясини ташкил этиш тўғрисида»ги Вазирлар Маҳкамаси қарори лойиҳаси эълон қилинди. Жорий йил 31 июлгача давом этадиган лойиҳа муҳокамасида мени ҳайратга солган нарса — бошқа бир институтга илмий тажриба станцияси қилиб берилаётган ер ҳозирда институтимизнинг тажриба станцияси ҳисобланади.

«Илтимос, ерлар олиб қўйилмасин. ЕРСИЗ ИЛМ ҚИЛОЛМАЙМИЗ»

Бу ерда Ўзбекистоннинг Фарғона водийси ва қўшни давлатлар тупроқ-иқлим шароитларига мос келадиغان пахта ва буғдой навлари селекцияси, уруғчилиги билан шуғулланилади. Институт олимлари томонидан кўплаб истиқболли навлар селекция қилиниб, Фарғона тажриба станциясида кўпайтирилади. Шунингдек, илмий лойиҳалар, диссертациялар бажарилади.

Мени қайғуга солаётган биринчи жиҳат – ишлаётган, аста оёққа тураётган институтнинг ерларини олиб қўйиш мантиққа тўғри келадими?

Кўнглимизни оғритаётган иккинчи жиҳат – институт ерларининг олиб қўйилаётганидир. Аввалроқ ҳам, Зангиота туманидаги 32 га тажриба даласи қайси бир кластерга олиб берилди. Ҳозир ўт-ўланлар ўсиб ётибди, ишонмасангиз, бориб кўринг. Бу институт учун жуда катта зарба бўлди. Сабаби, асосий йўналиши ғўза, буғдой ва соя навлари, тизмаларини яратиш, уларни кўпайтириш, уруғчилигини йўлга қўйиш бўлиб, бу ишлар учун дала майдони керак. Дала майдони бўлмаса, бу ишлар амалга оширилмайди.

Институтимизнинг аксарият лабораториялари ғўза ва буғдой селекцияси, уруғчилиги, генетикаси, ўсимликлар биокимёси ва физиологияси, молекуляр биологиясини тадқиқ этишга ихтисослашган. Дунё ғўза навлари генофондини сақлайдиган алоҳида лаборатория мавжуд бўлиб, унда 40 нафарга яқин олимлар, докторантлар фаолият олиб боришади.

Мени ҳайратга туширган учинчи жиҳат – Дўрмон тажриба даламизнинг 2 гектар майдони Фарғона академиясининг ҳозирги раҳбарияти томонидан ховли қилиб бўлиб олиниши бўлди. Қурилишлар авжида.

НАЗАРИМДА, ФАНЛАР АКАДЕМИЯСИ ГЕНЕТИКА ВА ЎСИМЛИКЛАР ЭКСПЕРИМЕНТАЛ БИОЛОГИЯСИ ИНСТИТУТИНИ ТУГАТИШ БЎЙИЧА ИШЛАР АМАЛГА ОШИРИЛМОҚДА. АСОСИЙ Йўналиши Қишлоқ Хўжалиги билан БОғЛИҚ ИНСТИТУТНИНГ ЕРЛАРИ ОЛИБ ҚўЙИЛСА, ОЛИМЛАР ТАЖРИБАЛАРИНИ ҚАЕРДА БАЖАРАДИ?

Энг қизиғи, 2017 йилда Президентимиз Фарғона вилоятига ташрифи чоғида ушбу тажриба станциясига ташриф буюрган, бу ердаги ишларни юқори баҳолаган, айрим мутасаддиларга илмий лойиҳаларни амалга оширишга ёрдам беришни тайинлаган. Бу вазифалар бўйича «Йўл харитаси» тузилган ва шу асосда қатор лойиҳалар бошланган эди. Шундай экан, ушбу қарор лойиҳасини тайёрлашдан аввал масъуллар Президент кўрсатмаларини бир қарра ўқиб чиққанида мақсадга мувофиқ бўларди.

Энг оғриқли масала, Фарғона Академияси бу сафар ҳам оддий томошабин бўлиб турибди. Амалда Фарғона академияси ва Қишлоқ хўжалиги вазирлиги тасарруфдаги институтлар рақобатчи ҳисобланади. Ҳар икки тизим қишлоқ хўжалигига навлар етказиб беришда рақобатлашади. Лекин рақобатчи тизимга Академиянинг қаршилиқ

қилмагани қизиқ. Биринчи саволим: ишлаётган институтни «чопиш» ўрнига қўллаб-қувватлаш керак эмасми? Ишонч билан айтишим мумкинки, институтимизда юқори салоҳиятга эга Н-индексли олимлар жуда кўп ва бу жиҳат билан Ўзбекистонда етакчи. Ҳаммамизнинг илмий йўналишимиз ўсимлик, биология; еримиз тортиб олинса, асосий қуролимиздан айриламиз. Тажриба станцияси бўлмаган институтни амалда ёпса ҳам бўлади, сабаби унда илм бўлмайди.

Иккинчи саволим: биз олимлар нима ёмонлик қилдик? Нега институтнинг ҳали қўлини, ҳали оёғини «чопиш»га шошилишади? Ёки Ўзбекистонга ўсимликлар генетикаси каби фан керак эмасми? Ахир ҳозирча биргина шу институт ўсимликлар, микроорганизмлар генетикаси бўйича фаолият олиб бормоқда.

Ушбу мақоладан мўддао: илм-фан тақдирига бефарқ бўлмаган жамики раҳбарлардан бизга — Ўзбекистон Республикаси Фарғона Академияси генетика ва ўсимликлар экспериментал биологияси институтига ёрдам беришингизни илтимос қиламан.

Илтимос, ерлар олиб қўйилмасин! Усиз илм қилолмаймиз. Институтда бу йил ҳар қачонгидан-да ёшлар кўп, улар аро йўлда қолиб кетмасин. Биз Ўзбекистонга керакмиз.

Бахтиёр РАСУЛОВ,
Фарғона Академияси генетика ва ўсимликлар экспериментал биологияси институти лаборатория мудири, биология фанлари доктори.

Уюшмаган ёшлар билан ишлашда Андижон тажрибаси

Андижон вилояти ҳокими Шухрат Абдурахмонов ташаббуси билан июль ойи вилоятда «Уюшмаган ёшлар билан ишлаш ойлиги» деб эълон қилинди.

Шу муносабат билан вилоят ҳокими Андижон шаҳрининг «Боғишамол» маҳалласида ёшлар билан учрашди. Унда ҳудудда истиқомат қилувчи 250 нафардан зиёд йигит-қиз иштирок этди. Учрашувда болаликдан ногирон Муҳаммадризо Ибайдуллаев тиббий-ижтимоий хизматларни ривожлантириш бошқармаси томонидан «Электр юритмали» ногиронлар аравачаси билан таъминланди.

Этиборлиси, ойлик доирасидаги тадбирлар барча туманларда давом этмоқда. Жумладан, Асака туманидаги «Қайрағоч» маҳалласида ташкил этилган учрашувда барча сектор раҳбарлари, масъул ташкилот вакиллари

қатнашди. Мулоқот жараёнида туман ҳокими Мансурбек Алиханов бошчилигида сектор раҳбарлари томонидан ёшларнинг муаммолари ўрганилиб, тақлиф-мулоҳазалари тингланди.

Марҳамат тумани ҳокими Б.Юлдашев томонидан ўтказилган «Уюшмаган ёшлар билан ишлаш ойлиги» доирасида «Дурафшон» маҳалласида I-секторга қарашли 15 та маҳалланинг 150 нафардан зиёд уюшмаган ёшлари иштирок этди. Мулоқот жараёнида ёшларнинг муаммолари, улар билдирган тақлиф ва муурожаатларнинг аксар қисми шу жойнинг ўзида ҳал этилди. Маълум муддат талаб қиладиган

масалаларни ижобий ҳал этиш бўйича мутасадди ташкилот раҳбарларига керакли топшириқ ва кўрсатмалар берилди.

Ҳонобод шаҳрининг «Хидириша», «Бунёдор» маҳаллаларида ташкилланган шу каби учрашувда туман ҳокими М.Тожибоев, Андижон вилояти ҳокими ўринбосари А.Мақсумов ҳамда сектор раҳбарлари иштирок этган бўлса, Жалақудуқ туманидаги «Достонобод» маҳалласидаги тадбирда туман ҳокими Ҳикматилло Латипов, вилоят ҳокимининг хотин-қизлар масалалари бўйича ўринбосари Гулнора Абдуллаева қатнашди.

Хайрулло АБДУРАҲМОНОВ.

МАҲАЛЛАДА НИМА ГАП?

КЎЗГУ

УЗУНДАН-УЗУН РЕКЛАМАЛАРДАН ТЕЛЕКАНАЛГА ФОЙДА БОРДИР, БИРОҚ ТОМАШАБИННИ КИМ ҲАЙЛАЙДИ?

Телевизор пультами қўлга олиб, қайси телеканалга юзланмайлик, 30 дақиқалик сериал, кино ёки кўрсатув ичига бир эмас, 2-3 мартаба реклама жойланганига гувоҳ бўляпмиз. Бундан баъзан аччиқлансак, баъзан хунобимиз ошади. Тўғри, телевидение реклама ҳисобидан даромад кўради. Реклама берувчилар эса телеэкран олдида энг кўп томошабин тўпланадиган кўрсатувларга реклама беришга интилади. Аммо бу борадаги қонунчилик томошабин ҳуқуқини белгилаб бермайдими?

ТЕЛЕКАНАЛЛАР ОРҚАЛИ ЭФИРГА УЗАТИЛАЁТГАН ЎРТАЧА 45-50 ДАҚИҚАЛИК ТЕЛЕСЕРИАЛ ОРАСИДА ЭНГ КАМИДА 3 МАРТА, ҲАР БИРИНИНГ ДАВОМИЙЛИГИ 5-8 ДАҚИҚА БЎЛГАН РЕКЛАМА ЭЪЛОНЛАРИ ЖОЙЛАШТИРИЛАДИ

ҚОНУН ТАЛАБЛАРИ ҲАММАГА БИР ХИЛ ЭМАСМИ?

Амалдаги «Реклама тўғрисида»ги қонунга (янги таҳрирдаги «Реклама тўғрисида»ги қонун 2022 йил 9 сентябрдан қучга қиради) мувофиқ, (телевидение ва радиодаги реклама) телерадиоташкилотлар учун рекламага ажратилган кўрсатув вақти кўрсатувнинг ҳар бир соатига 10 фоиздан, яъни 6 дақиқадан ошиб кетмаслиги керак. Ушбу талаб фақат реклама теледастурларига ихтисослаштирилган телеканалларга нисбатан татбиқ этилмайди.

Шунга қўра, 45 дақиқадан ортиқ давом этадиган концерт-томоша ва спорт дастурлари, кино- ва телефильмлар реклама учун тўлиқ 45 дақиқалик вақт оралиғида кўпи билан бир марта узиб қўйилиши

мумкин. Ваҳоланки, телеканаллар орқали эфирга узатилаётган ўртача 45-50 дақиқалик телесериал орасида энг камида 3 марта, ҳар бирининг давомийлиги 5-8 дақиқа бўлган реклама эълонлари жойлаштирилади. Давомийлиги 10 дақиқадан кам бўлган телекўрсатувларни реклама билан узиб қўйишга ва реклама билан бирга намойиш этишга йўл қўйилмайди.

Шунингдек, қуйидагилар тақиқланади:

✘ давлат анжуманлари ва маросимлари олиб кўрсатилаётган пайтда уни узиб туриб рекламани кўрсатиш;

✘ болалар даврасига мўлжалланган кўрсатувларда реклама жойлаштириш (бу тақиқ

ижтимоий рекламани ахборотга татбиқ этилмайди);

✘ дастурларнинг реклама қисмлари товушини телерадиодастурнинг товушига нисбатан баландроқ қилиш;

✘ телекўрсатувлар намойиш этилаётганда реклама мақсадларида ҳаракатланувчи сатрлардан фойдаланиш.

Телекўрсатув бошловчилари, дикторлари ва бошқа қатнашчилари реклама учун ажратилган вақтдан ташқари пайтда маҳсулотни билатуриб намойиш қилиш ёки унинг истеъмол хусусиятларини бевосита ёки билвосита тавсифлаш ҳуқуқига эга эмас. Телевидение ва радио ходимларига ахборот никоби остида реклама билан

шуғулланиш, яъни маҳсулот ишлаб чиқарувчининг рекевизитларини, жойлашган манзилани, телефон рақамини, маҳсулотнинг тижорат белгиларини кўрсатиш тақиқланади.

Бироқ амалда бунга тўлиқ риоя этилмаётган ҳолатлар кўплаб учраяпти. Масалан, фақат болалар учун мўлжалланган, «Yoshlar» телерадиоканали» ҳузуридаги «Bola» телеканаллари орқали реклама эълонлари эфирга узатилмоқда. Бундан ташқари, «Zo'r TV» телеканаллари орқали эфирга узатиладиган болаларга мўлжалланган айрим кўрсатувларда муайян турдаги маҳсулотнинг рекламалари берилмаётганига кўзингиз тушади.

НЕГА ТЕЛЕВИЗОР ОВОЗИ БАЛАНДЛАБ КЕТАДИ?

Ҳеч эътибор берганмисиз, фильм ёки сериал кўриб ўтирганингизда, бирданига реклама эфирга узатиладию, нимагадир телевизорингизнинг овози ўз-ўзидан баландлашиб кетади. Бу аслида реклама тарқатувчининг томошабин эътиборини тортишга қаратилган ҳийласи, десак адашмаган бўламиз. Ваҳоланки, қонун талабига қўра, дастурларнинг реклама қисмлари товушини телерадиодастурнинг товушига нисбатан баландроқ қилиш тақиқланади.

Афсуски, бугун телеканалларда, айниқса, хусусий телеканалларда берилмаётган рекламаларда бу талабга тўлиқ риоя қилинмайди. Рекламалар инсон ҳаёти, соғлиғига хавф солмаслиги зарур. Бироқ,

айтиб ўтганимиздек, товуши бир меъёрга намойиш этилаётган кўрсатувлар, фильмларнинг рекламалари ҳаддан зиёд шовқинли бўлиб, томошабинларни турли ҳолатларга солиши мумкин.

Ҳозирда турли дорилар, биологик фаол қўшимчалар рекламаси ҳаддан зиёд кўпайди. Уларнинг аксариятини таниқли шахслар реклама қилаётгани томошабинда бу дориларнинг фойдали экани ҳақида фикр уйғотади. Шу боис янги таҳрирдаги «Реклама тўғрисида»ги қонун билан бунга чек қўйилади.

Яъни эндиликда дори воситаларини реклама қилишда таниқли шахсларнинг, тиббиёт ходимларининг ёки ташқи кўриниши шифокорларнинг ташқи кўринишига ўхшаш

шахсларнинг иштирок этиши, олимларнинг, тиббиёт ходимларининг тавсияларидан, худди шунингдек, алоҳида шахсларнинг миннатдорлигидан ва реклама қилинаётган дори воситаларининг таъсири ҳақидаги ҳикояларидан иборат бўлган тавсиялардан фойдаланишга рухсат этилмайди.

Шунингдек, она сутининг ўрнини босувчи маҳсулотларни реклама қилиш тақиқланади. Энергетик ичимликларнинг рекламасида эса ҳар бир ҳолда, бундай ичимликларни ҳаддан зиёд истеъмол қилишнинг зарари тўғрисидаги огоҳлантириш, шунингдек, бундай ичимликларни истеъмол қилиш тавсия этилмайдиган шахслар ҳақидаги ахборот мавжуд бўлиши керак.

Кўтарилган масала арзимасдек туюлар, кимларнингдир ғашига ҳам тегар. Бироқ телеканаллар реклама тарқатишнинг қонун билан белгилаб қўйилган чегаралари мавжудлигини билиб қўйишлари фойдадан холи бўлмайди. Уйлаймизки, ушбу ҳолатлар тегишли телеканаллар масъуллари эътиборидан четда қолмайди.

Севинч
ХУСАНОВА.

ТАКЛИФ

Буюк Ипак йўли мажмуаси барпо этилса...

Буюк Ипак йўли — Шарқ ва Ғарб халқларининг кенг миқёсдаги маданий, маънавий, иқтисодий ва савдо-сотиқ тарихидир. Унинг узунлиги 12 минг километрни ташкил этган.

Айтиш керакки, шу кунга қадар Европа ёки Осиё давлатларида беш минг йиллик тарихга эга Буюк Ипак йўлини акс эттирувчи биронта ёдгорлик ёки тимсол яратилмади. Шундан келиб чиқиб, биз — бир гуруҳ кекса авлод вакиллари Ватан равнақи ва тараққиётига ҳисса қўшиш, келажак авлодга абадий мерос қолдириш мақсадида Буюк Ипак йўли тарихини ўзида акс эттирувчи мажмуа қурилиши ғоясини илгари сурмоқчимиз.

Бу мажмуа «Янги Ўзбекистон» боғи ҳудудидаги 10 гектар майдонни эгаллаши мумкин. Лойиҳа доирасида 7 та тарихий обида қурилиши таклиф қилиниб, улардан учтаси дунёнинг эски ва янги етти мўъжизасидан иборатдир. Булар — Буюк Хитой девори (Хитой), «Тож-махал» мажмуаси (Ҳиндистон), Бибиҳоним мақбараси (Ўзбекистон), Дворянлар уйи (Россия), Фраунлар қасри (Миср), Артемида ибодатхонаси (Греция), Лувр мажмуаси (Франция).

Тарихий меъморий обидалар ўз миллий услубига, архитектура ва дизайнига, ўз замонасига, даврига мос равишда қурилиши талаб қилинади. Тарихий ёдгорликларнинг ўлчами, бичими иложи борича асл нусхасида, яъни бирга-бир нисбатда лойиҳалаштирилиши мақсадга мувофиқ.

Лойиҳа Қурилиш, Туризм ва маданий мерос вазирликларига тақдим этилган. Тарихий обидаларда ўтказиладиган маданий, тарихий, маънавий ва маиший хизматлардан олинадиган бир йиллик даромад қурилишга кетган сарф-харажатларни тез орада қоплайди ва келажакда доимий даромад манбаига айланади.

Биз таклиф қилаётган лойиҳа Европа ва Осиё халқлари ичида биринчилардан бўлиб Буюк Ипак йўли тарихини абадийлаштириш билан бир қаторда, дунё халқларининг маънавияти, урф-одатлари, тарихи ва турмуш тарзи билан яқиндан танишиш имкониятини яратади.

Зукрулло ҲАМИДОВ.
Ўчтепа туманидаги
«Боғи-Чинор» маҳалласи.

ТАРАҚҚИЁТ

20 ЙИЛДАН СЎНГ НИМА ҚИЛАМИЗ?

Ортимизда ишлаб чиқарилаётган электр энергиясининг 86 фоизи — газ, 4 фоизи — кўмир ва мазут ҳисобига вужудга келади. Ўзбекистон Иқтисодий тадқиқотлар марказининг маълумотларига кўра, ҳозирги тенденция ва ҳажмлари сақланиб қолган тақдирда, қазилма углеводородларимиз захираси кейинги 20-30 йилга етади, холос. Эътибор қаратинг, бу ҳозирги сарфлашимиз шароитида. Яъни ҳисоб-китобларда аҳолининг мунтазам ошиб бориши, sanoat, қишлоқ ҳўжалиги, инфратузилма, ижтимоий соҳанинг тараққий этиши назарда тутилмаган. Агар бу пунктлар ҳисобга олинса, захираларимиз 15 йиллар ичида тамом бўлишини башорат қилиш мумкин. Ҳўш, биз манбалар тугагунча қараб ўтиралими ёки ҳозирдан кескин қоралар кўришга киришилмоқдами?

Бугун катта потенциалга эга қуёш ва шамол энергетикаси истиқболи тўғрисида ёзмайман. Аксинча ҳозирда бутун дунёда углеводородлар ўрнини жадал эгаллаётган «тоза водород» ҳақида фикр юритамиз. Зеро, инсоният тараққиётининг айна босқичида кўпчилик олимлар шу турдаги ёқилиғи келажакни таъминлайди, деган фикрда. Ундан фойдаланаётганлар ҳам кўп. Масалан, Канадада шаҳар транспортининг катта қисми водород ёқилғисига ўтган. Шундай лойиҳалар Голландия, Испания, Германия, Италия, Люксембург, Исландия давлатларида амалга оширилмоқда. Австралия, Жанубий Корея, Германия, Буюк Британия, АҚШнинг айрим штатлари ўзининг Водород стратегияларини ишлаб чиққан ва тасдиқлаган. «Toyota Mirai», «BMW Hydrogen7», «Honda Clarity», «Ford Aistream», «Mercedes GLC F-Cell», «Pinfarina» каби водородда ишлайдиган мутлақо шовқинсиз машиналар ишлаб чиқарилади.

Масала юзасидан Инновацион ривожланиш вазирлиги ёқилғи-энергетика тармоғини ривожлантириш бўлими бош мутахассиси Санжар Бердиевнинг фикрлари билан қизикдик.

— Инсоният водород энергетикасининг афзалликларини анча олдин англаб етган, бироқ йирик sanoat қўламида ундан ёқилғи сифатида фойдаланиш йўлга қўйилмаган, — дейди Санжар Бердиев. — Бунга сабаб – ер юзида водород тоза ҳолда учрамайди, кимёвий бирикмалардан ажратиб олинган водород эса қазилма углеводородлардан анча қимматга тушади. Қайта тикланувчан энергия манбалари қўлланилишининг ривожланиши «яшил водород» олиш учун шароит яратди, янги технологиялар ривожланиши эса олинанидиган водороднинг арзонлашиб боришига сабаб бўлмоқда.

«ЎЗАВТОМОТОРС» ВОДОРОДГА ЎТАДИМИ?

Ўзбекистонда бу соҳага эътибор қучайган. 2022-2026 йилларга мўлжалланган Янги Ўзбекистоннинг Тараққиёт стратегиясида водород энергетикаси технологиялари соҳасида умумий қиймати 10 млрд. сўмлик илмий-тадқиқотларни ташкил этиш ва 4 та янги илмий ишланма асосида водород энергиясини олиш, сақлаш ва ташиш технологиясини яратиш дастурини тасдиқлаш белгиланган.

Инновацион ривожланиш вазирлиги Канада, Голландия, Испания, Германия, Италия, Австралия, Жанубий Корея, Буюк Британия, АҚШ каби давлатларнинг муқобил энергетикани ривожлантириш соҳасидаги сиёсати ва илғор тажрибаларини ўрганди. Ўрганиш натижасида «Водород технологиялари» илмий-тадқиқот маркази ташкил қилиш таклифи ишлаб чиқилди. Таклиф асосида

2021 йил 9 апрелда «Ўзбекистон Республикасида қайта тикланувчи ва водород энергетикасини ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги Президент қарори билан Энергетика вазирлиги ҳузурида Қайта тикланувчи энергия манбалари миллий илмий-тадқиқот институти ва Водород энергетикаси илмий-тадқиқот маркази ташкил этилди.

2022 ЙИЛ 25 МАЙДА ИННОВАЦИОН РИВОЖЛАНИШ ВАЗИРЛИГИ ТОМОНИДАН ИШЛАБ ЧИҚИЛГАН «ВОДОРОД ЭНЕРГЕТИКАСИ ТЕХНОЛОГИЯЛАРИ СОҲАСИДА ВОДОРОДНИ ОЛИШ, САҚЛАШ ВА ТАШИШ ТЕХНОЛОГИЯЛАРИНИ ЯРАТИШ БЎЙИЧА ИЛМий-ТАДҚИҚОТ ИШЛАРИ ДАСТУРИ» ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИ ТОМОНИДАН ТАСДИҚЛАНДИ. ДАСТУРГА МУВОФИҚ, КАТТА ИШЛАР АМАЛГА ОШИРИЛАДИ.

Шулардан энг муҳими — қуёшнинг мужассамлашган ёруғлик оқимининг иссиқлиги таъсирида ва катализаторлар ёрдамида водород олиш технологияси яратилади ва унинг асосида 1700 °С гача ҳароратда термохимёвий усулда водород олиш қурилмасининг тажриба намунаси ишлаб чиқилади. Сувни электролиз усулида парчалаб, водород газини ажратиб олиш жараёнида қўлланиладиган маҳаллий хомашёдан катализатор турлари яратилади. Яна бир хушxabар шуки, аммиак ва водородли ёқилғи элементларидан фойдаланган ҳолда водород газидан ҳаракатланувчи транспорт воситасининг тажриба намунаси ишлаб чиқилади.

Улуғбек ИБОДИНОВ.

НУҚТАИ НАЗАР

Иқлим ўзгариши экинлар учун хавотирли

Иқлим ўзгариши Ўзбекистонда тобора сезилиб бормоқда. Айниқса, қишлоқ ҳўжалигида. Далаларимизда, асосан, буғдойнинг Краснодар навлари экилади. Лекин йилдан-йилга ҳароратнинг кўтарилиши, сув танқислиги сабаб ҳосилдорлик тушиб бормоқда. Бу салбий ҳолат давом этиши тахмин қилинмоқда. Сабаби, Краснодар навлари бизнинг тупроқ-иқлим шароитларига мослашишга қийналмоқда. Бу ҳолат кўп фермерлар далаларида кузатишмоқда.

Ҳароратнинг кўтарилиши бизнинг Марказий Осиё минтақамизда дунёдаги умумий кўрсаткичга қараганда икки баравар юқори: 0.5 даража/1 даража. Бундай шароитда нафақат буғдойнинг, балки бошқа қишлоқ ҳўжалик экинларининг юқори ҳароратга чидамли навлари селекцияси долзарб масалага айланади. Озиқ-овқат хавфсизлиги биз учун муҳим экан, келаятган 5, 10, 20... йиллик ҳарорат башорати(прогнози)дан келиб чиққан ҳолда, илмий асосланган стратегия ишлаб чиқиши шарт.

Бундан ташқари, юқори ҳосилдор навлар селекцияси билан иш битмайди. Агрокимёвий таркиби ночор тупроқларимизда юқори ҳосил олиш учун ноанъанавий озиклантириш усулларига ўтиш фурсати аллақачон етиб келган. Нав зўр бўлсаю, тошдек қотган тупроқда на сув юрса, на ҳаво кирса, бундай шароитда саксовул битмайди.

Эсдан чиқармаслик керак, палахса-палахса кесакли тупроқларда сув яши ҳаракатланмайди, сингмайди; ҳар қандай ўғит сувда эрийди, сув билан ўсимликка ўзлашади. Сув юрмаса, ўғит ҳаракатланмайди, ўғит кўзғолмаса, ўсимлик ривожланмайди. Катта масала экани англашилгандир энди?

Юқоридагилардан келиб чиққан ҳамкасбимиз, биология фанлари номзоди Хуршид Тўрақулов ҳаммуаллифликда иссиққа ва қурғоқчиликка чидамли «Илғор» навини селекция қилишди. Бу нав — Ўзбекистоннинг келажаги. Ҳали-вери бу навлар оммалаштирилмайди, ҳар хил тўсиқлар турибди йўлида. Лекин бир кун келиб, деҳқонлар ҳаражат қилиб қуяверганидан бундай навларни ўзлари қидириб топишади (ҳозирдан талабгорлар жуда кўп). Айтмоқчи бўлганим, биз чиндан ҳам озиқ-овқат хавфсизлигига эришмоқчи бўлсак, «Илғор» навида мужассамлашган белги ва хусусиятли экин навларини селекция қилишимиз керак.

Бугунги кунда кўплаб навлар, буғдой ва ғўза, айниқса, замонга мослаша олмаяпти. Ишонмасангиз, узоққа борманг, Пискент ёки Бўка далалари, жуда эринмасангиз, Жиззах ёки Сирдарё далаларини бир айланиб келинг. Ғўза тиззага етмай қотиб қолган, камига гуллаб юборган. Бу эски навлар яна қачонгача экилади, буниси қоронғу. Хуллас, шу кетиш бўлса, келажак хавотирли. Қишлоқ ҳўжалигимиз ўзини ислоҳ қилиши керак. Шунга мажбур.

Бахтиёр АБДУҒАФФОР.

РАКУРС

ЭЛЕКТРОН
ИШОНЧНОМА:ҚУЛАЙ,
АРЗОН ВА
ФОЙДАЛИИШОНЧНОМАНИ НОТАРИАЛ ТАСДИҚЛАШ ТАЛАБИ МАЖБУРИЙЛИГИ БЕКОР ҚИЛИНМАДИ, БАЛКИ ФУҚАРОЛАРГА
ТАНЛАШ ИМКОНΙΑТИ БЕРИЛДИ. ЭНДИ УЛАР ХОХЛАСА ИШОНЧНОМАНИ НОТАРИАЛ ТАРТИБДА ЁКИ ЯГОНА ИНТЕРАКТИВ
ДАВЛАТ ХИЗМАТЛАРИ ПОРТАЛИ ОРҚАЛИ ЭЛЕКТРОН ШАКЛДА РАСМИЙЛАШТИРИШЛАРИ МУМКИН

2022 йил 7 июль куни «Автотранспорт воситаларини бошқаришда ва йўналишсиз такси фаолиятини амалга оширишда қўшимча қулайликлар яратиш тўғрисида»ги Президент қарори эълон қилинди. Ҳужжат билан ишончномаларни расмийлаштириш осонлашди ва таксичилик фаолияти ўзини ўзи банд қилган шахслар шуғулланиши мумкин бўлган фаолият турлари рўйхатига киритилди.

Айни пайтда қарор юзасидан кўпчиликда турли саволлар туғилмоқда: ҳўш, ишончномани расмийлаштириш аввалгисидан қандай фарқланади? Фуқаролар бу қулайликларни қай даражада ҳис этишяпти? Давлат божининг аниқ суммалари қанча? Таксичилик фаолияти қай даражада осонлашди?

3 ЙИЛЛИК ИШОНЧНОМА АРЗОНРОҚ ТУШАДИ

Қарор билан 2022 йил 1 сентябрдан фуқаролар нотариусга бормасдан автотранспортни бошқариш учун ишончномаларни ЯИДХП (<https://my.gov.uz/uz>) орқали электрон расмийлаштиришлари мумкин бўлади. Айни вазиятда уни нотариал тасдиқлаш шарт эмас.

— Электрон ишончноманинг яна бир афзаллик жиҳати, у одатдагидан анча арзон, — дейди Адлия вазирлиги масўъл ходими Нуржон Вакилов. — Мисол учун, бугунги кунда ишончномаларни нотариал тасдиқлаганлик учун, ишончноманинг амал қилиш муддатидан қатъий назар, давлат божии мулкдорнинг яқин қариндошларидан — БҲМнинг 50 фоизи (150 минг сўм), бошқа шахслардан — БҲМнинг 3 баравари (900 минг сўм) миқдорида ундирилади. Шу билан бирга, фуқаролар БҲМнинг 10 фоизи (30 минг сўм) миқдорида герб йиғими, БҲМнинг 25 фоизи (75 минг сўм) миқдорида пуллик хизмат учун тўлов қилишига тўғри келади.

Эндиликда электрон ишончнома учун фақат табақалаштирилган давлат божии тўланади, герб йиғими, пуллик хизмат учун тўловлар бўлмайди. Давлат божии

нотариал тасдиқланадиган ишончномага тўланадиган божга (БҲМнинг 3 баравари) нисбатан куйидаги фоизларда тўланади:

- ☑ бир ойгача бўлган муддатга – 10 фоиз (БҲМнинг 30 фоизи — 90 минг сўм);
- ☑ олти ойгача бўлган муддатга – 50 фоиз (БҲМнинг 1,5 баравари — 450 минг сўм);
- ☑ уч йилгача бўлган муддатга – 100 фоиз (БҲМнинг 3 баравари — 900 минг сўм).

МАЪЛУМОТ УЧУН: 2021 ЙИЛДА 196 571 ТА АВТОМОТОТРАНСПОРТ ВОСИТАСИНИ БОШҚАРИШ ҲУҚУҚИ БИЛАН БЕРИЛГАН ИШОНЧНОМАЛАР НОТАРИАЛ ТАРТИБДА РАСМИЙЛАШТИРИЛГАН.

Қарор билан яна бир қулайлик яратилди: электрон ишончномани қорозга чоп қилиб, шахс уни ўзи билан олиб юриши шарт эмас. Унинг мавжудлигини Давлат йўл ҳаракати хавфсизлиги хизмати ходимлари мобил қурилмалар орқали текширади.

**РАСМИЙ РЎЙХАТДАН
ЎТМАГАНЛАР КАРРАСИ КЎП**
Транспорт вазирлиги Автомобиль ва дарё транспортини ривожлантириш департаменти бошлиғи Руслан РЎЗМЕТОВнинг маълумот беришича, республика бўйича бугунги кунда 55 минг 763 нафар фуқаро такси фаолияти билан расмий равишда, деярли яна шунча фуқаро тегишли ҳужжатларсиз фаолият юритмоқда. Биргина Тошкент

шаҳрида 10 минг 473 нафар фуқаро расмий рўйхатдан ўтган бўлса, расмий ҳужжатсиз яна 30 минг нафарга яқин фуқаронинг такси фаолияти билан ёки ишдан кейин ўзини ўзи банд қилиш, қўшимча даромад сифатида ишлаётганини кўриш мумкин.

Кўриниб турибдики, тегишли тартиб ўрнатилган бўлса-да, эҳтиёж икки баробар кўпроқни ташкил этмоқда. Ҳўш, нега расмий рўйхатдан ўтмаганлар сони каррасига зиёд?

Бунга, асосан, енгил автомобилда йўловчи ташиш фаолияти билан шуғулланувчи ЯТТлар ойига 150 минг сўм солиқ, лицензия варақаси учун йилига 245 минг сўм давлат божии тўлаши сабаб бўлаётганиди.

Эндиликда юқоридаги

қарор билан айни фаолият тури ҳам осонлашди. Яъни 2022 йил 1 сентябрдан 2024 йил охирига қадар йўловчиларни ҳайдовчидан ташқари тўрттадан ортиқ бўлмаган ўриндиқларга эга бўлган енгил автотранспорт воситаларида ташиш фаолияти ўзини ўзи банд қилган шахслар шуғулланиши мумкин бўлган фаолият турлари рўйхатига киритилади.

Бунда ушбу фаолият лицензия варақасига асосан амалга оширилади. Лицензия варақасини беришда автомобилнинг 10 йиллик эксплуатация даврига қўйилган талаб бекор қилинади, мажбурий тиббий ва техник кўрик бир йилда бир марта амалга оширилади. Лицензия варақаси берилгани учун давлат божии барча

турдаги ташувчилардан йилига БҲМнинг бир баравари (300 минг сўм) миқдорида ундирилади. Бунда давлат хизматларини кўрсатганлик учун йиғим ундирилмайди.

Лицензия варақаларида фаолият ҳудуди акс эттирилади.

Ўзини ўзи банд қилган ташувчиларнинг автомобиль транспорти том қисмига «TAXI» таниш белгилери тўқсариқ рангли фонарь ўрнатилади.

Бошқа соҳаларда меҳнат шартномасига асосан банд бўлган шахслар бир вақтнинг ўзида такси фаолияти билан ўзини ўзи банд қилган шахс сифатида рўйхатдан ўтган ҳолда шуғулланишлари мумкин.

Санжар ИСМАТОВ
тайёрлади.

МЕНДА САВОЛ БОР...

Таксичи қандай қоидаларга амал қилиши керак?

Саволларга Транспорт вазирлиги Автомобиль ва дарё транспортини ривожлантириш департаменти бошлиғи Руслан РЎЗМЕТОВ жавоб беради.

— Мен давлат ишида ишлайман. Бўш вақтимда ўзимнинг шахсий машинамда таксичилик қилишим учун қандай қоидаларга амал қилишим керак?

— Ўзини ўзи банд қилувчи фуқаро сифатида рўйхатдан ўтган ҳолда, ишдан ташқари бемалол такси фаолияти билан шуғулланиш мумкин. Унда кунлик рейс олди техник кўрик, автотранспорт воситасини гаражда сақлаш талаблари ўзининг жавобгарлигида қолади. Ишдан кейин ўзига қулай бўлган вақтда такси фаолияти билан ўзини ўзи банд қилган фуқаро сифатида рўйхатдан ўтиб, фаолият кўрсатиши мумкин. Бу қоида фуқаро йилига бир маротаба машинасини техник кўриқдан, ўзини эса тиббий кўриқдан ўтказиш талаби сақланиб қолган ҳолатда амалга оширилади.

— Мен лицензия олиб, машинамга «шашка» қўйиб кўчада ишлаб юрсам бўладими? Ёки яндекс-такси хизматида ишлашим керакми?

— Ҳозир «шашка», яъни такси плафонини бериш тартиби қоляпти. Сабаби, йўлда фаолият кўрсатаётган жисмоний шахснинг транспорт воситаси билан йўловчи ташувчи таксини ажратиш мақсадида ҳам йўловчига, ҳам таксичига қулай бўлиши учун яратилган. Олдин Вазирлар Маҳкамасининг тегишли қарори билан сариқ, фил суяғи рангига бўяш тартиблари бор эди. Кейин сариқ паласа қўйиш тартиби жорий этилди. Ҳозир бу янада соддалашди. Фуқаро плафонни бўяши, автотранспорт воситасини ташқи кўринишига ўзгартириш киритиши шарт эмас. Фақат ишлаган пайти плафонни қўйиб, ишламаган пайтлари олиб қўйса бўлади. Бу ҳам таксичилик билан шуғулланишда катта қулайлик яратади.

Mahalla

Маҳалла ва нурунийларни қўллаб-қувватлаш вазирлигининг ижтимоий-сиёсий, маънавий-маърифий газетаси

МУАССИС:
«Mahalla» nashriyot-matbaa uyi» МЧЖ

Ўзбекистон Республикаси
Президенти
Администрацияси ҳузуридаги
Ахборот ва оммавий
коммуникациялар агентлиги
томонидан
2019 йил 24 сентябрда
0019 рақами билан давлат
рўйхатидан ўтказилган.

Бош муҳаррир
Бахтиёр АБДУСАТТОВРОВ
«Mahalla» газетаси муҳаррири
Санжар ИСМАТОВ
«Mahalla ko'zgusi» журналы
муҳаррири:
Хайрулла АБДУРАХМОНОВ
Дизайнер:
Абдулазиз АХМЕДОВ

Тахририят манзили:
Тошкент шаҳри, Мустақиллик
шоҳқўчаси, 59-уй.
Индекс: 100192
Телефонлар:
Қабулхона: 71 233-39-89,
Обуна бўлими: 71 233-10-92.
Баҳоси келишилган нархда.
Нашр кўрсаткичи: 148

«Шарк» нашриёт-матбаа акциядорлик
компанияси босмахонасида чоп этилди.
Босмахона манзили: Тошкент шаҳри
Буюк Турон кўчаси 41-уй.
Ўлчамлари — А3, 2 босма табоқ,
10 980 нусхада чоп этилди.
Буюртма №: Г-718 1 2 3 4 5 6
Газета тахририят компьютер марказида
саҳифаланди ва офсет усулида босилди.